

APOSTOLUL

REVISTA CADRELOR DIDACTICE
Editată de Sindicatul din Învățământ și Cercetare Neamț

SERIE NOUĂ, ANUL XXVIII, NR. 291 *februarie*
<http://apostolul.slineamt.ro> 2026

Brâncuși

Fără îndoială, în galeria marilor noastre spirite, alături de Eminescu, Grigorescu sau Enescu, numele lui Constantin Brâncuși și-a adjucecat aura de cel mai mare artist român. Este destul de greu însă să încerci să îi conturezi o imagine demnă de această aură, de dragostea cu care e adulat, de entuziasmul cu care e aplaudat.

De la cărțile lui Barbu Brezeanu (1974) și Ionel Jianou (1963) încoace, dincolo de răbufnirile conjuncturale sau tipăriturile improvizate, prea puțini autorii români s-au impus în bibliografia internațională. Printre aceștia trebuie menționată, cu adâncă reverență, Doina Lemny care, prin temeinică

cercetare științifică, aduce la zi măturii și date concrete menite să distileze și să atenueze multe din frustrările legate de mitul Brâncuși.

O observație frapantă asupra artistului, care și-a pus traista în băț și a plecat să cucerească lumea, este că el se privea foarte atent când își construia propria imagine. E drept că a traversat Europa pe jos, dar s-a fotografiat cu desaga de pelerin când a ajuns în Montparnasse, ca să aibă o probă pentru această

Mircea ZAHARIA

(continuare în pag. 4)

Noi inițiative și acțiuni de protest în domeniul educației

• **Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț**

– *Domnule Ionel Hociung, din câte observăm din viața de zi cu zi, dar și din media, situația celor din învățământ, în loc să intre pe un făgaș de normalitate, mai rău se deteriorează. Cum comentați?*

– Cu siguranță traversăm cea mai grea perioadă a învățământului preuniversitar din România. Aici nu vorbesc doar despre măsurile administrative

dispușe de Legea nr. 141/2025 și legislația subsecventă, ci mă refer în primul rând la starea de stres și nemulțumire profunde cu care se confruntă angajații din acest domeniu, provocate de aceste măsuri. Această insatisfacție a fost măsurată printr-un chestionar aplicat la nivel național, la inițiativa

A consemnat Gianina BURUIANĂ
(continuare în pag. 2)

Sindicatul și nevoia de negocieri colective

Negocierile colective reprezintă modalitatea prin care sindicatele sau reprezentanții salariaților negociază cu angajatorul sau cu asociațiile patronale condițiile de muncă și salarizare, rezultând un contract colectiv de muncă, care se încheie pe o perioadă determinată (1 – 2 ani), se înregistrează la Ministerul Muncii sau la Inspectoratele Teritoriale de Muncă și reglementează drepturile și obligațiile comune ale angajatorului și angajatului.

Importanța Contractului Colectiv de Muncă constă în crearea unui echilibru între angajatori și angajați, protejând drepturile salariaților, prevenind conflictele și promovând condiții de muncă corecte, salarii echitabile, programe de lucru decente, beneficii suplimentare, sporind stabilitatea și pacea socială.

Cadrul legal actual privind negocierile co-

lective, în România, este reglementat, în principal, prin Legea Dialogului Social Nr.367/2022 cu modificările și completările ulterioare. Din păcate, acoperirea prin negocieri colective este, în prezent, doar de aproximativ 25% dintre salariații români, numai aceștia beneficiind de protecția unui Contract Colectiv de Muncă.

Conștientă de importanța Contractelor Colective de Muncă, Uniunea Europeană a elaborat o Directivă, privind salariile minime adecvate și promovarea negocierilor colective, în special a negocierilor sectoriale. Pentru a transpune în practică această directivă, Guvernul României a aprobat Planul de Acțiune pentru Promovarea

Prof. Gabriel PLOSCĂ,
Președinte, Uniunea Județeană a Sindicatelor Democratice Neamț

(continuare în pag. 2)

Experiența mea didactică – drumul de la tradițional la modern

Prof. Ioana POEȚELEA,
inspector,
I.S.J. Neamț

Pag. 6

Îmi doresc să trăiesc cu sens și să las ceva în urmă

Cătălina NICOLA,
director executiv
al Fundației
Autonom

Pag. 7-9

Admirația pentru frumos este un semn pe care-l primim la naștere

Iulian BUCUR,
muzeograf,
critic de artă

Pag. 15

Noi inițiative și acțiuni de protest în domeniul educației

(urmărire din pag. 1)

Celor două federații sindicale reprezentative din învățământul preuniversitar. În urma acestei consultări a rezultat faptul că, din numărul respondenților, 77,9% sunt dispuși să participe la grevă, 73,7% ar lua parte la proteste de stradă organizate la nivel local, iar 53,6% sunt pregătiți să participe la proteste la nivel național.

– Cifrele din acest chestionar arată mai mult ca oricând hotărârea personalului din educație de a acționa pentru a ieși din ipostaza dificilă în care se află. Cum veți merge mai departe?

– După cum se poate observa, aceste date confirmă starea de nemulțumire de care vorbeam, dar și disponibilitatea reală pentru acțiune din partea personalului din educație. Pentru că, din păcate, paharul s-a cam umplut și, punând cap la cap măsurile economice de ordin general și pe cele specifice sistemului de învățământ, cumulat cu contextul politic internațional complicat, se constată o degradare a calității vieții și o permanentă stare de stres, pe care românii o resimt pregnant.

De aceea consider că trebuie să continuăm acțiunile de orice natură legală, pentru a normaliza situația școlii românești. Doar având o continuitate a acestor acțiuni, putem determina factorul politic să ne audă. Până acum, acest lucru nu s-a întâmplat, iar dialogul social a fost aproape inexistent și la nivelul ministerului și la cel al guvernului.

Astfel, la chemarea celor două federații sindicale din învățământul preuniversitar, în data de 4 februarie 2026 și SLLICS Neamț a participat cu un număr de 30 de persoane la mitingul din Piața Victoriei, unde, aproape 4.000 de oameni și-au strigat nemulțumirea și au cerut demisia Guvernului Bolojan.

– Există la nivel sindical și alte modalități de acțiune prin care

urmăriți îmbunătățirea climatului general din educație și ieșirea din starea de crispăre generală?

– Într-adevăr acțiunile se desfășoară și pe alte paliere, iar aici trebuie menționată Inițiativa cetățenească, prin care solicităm modificarea și completarea Legii nr.198/ 2023 a învățământului preuniversitar și a Legii nr.199/ 2023 a învățământului superior, precum și a altor acte normative relevante în organizarea și desfășurarea sistemului de învățământ.

– Ce șanse considerați că există pentru reușita acestei Inițiativ

ce? Părinții, bunicii, elevii majori și toate persoanele care au drept de vot să susțină prin semnăturile lor această inițiativă cetățenească. Pot semna aceste liste persoane care au drept de vot, indiferent dacă sunt sau nu vizate de această inițiativă.

– Întorcându-ne la procentul foarte ridicat al celor care ar accepta să participe la grevă (77,9%), ce alte măsuri trebuie adoptate preliminar acestei acțiuni de protest?

– Aceasta este o altă chestiune

tive cetățenești?

– Atât timp cât procedura este una prevăzută de Constituția României, datoria noastră este să folosim orice mijloc pentru a îndrepta situația. Primii pași au fost făcuți, având în vedere că Inițiativa a fost avizată de Consiliul Legislativ și publicată în Monitorul Oficial al României partea I, Nr. 84 din 3 februarie 2026. Dar, în perioada următoare va trebui să ne mobilizăm și să strângem minimum 100.000 de semnături de susținere la nivel național, pentru ca, mai apoi să intre pentru dezbateri în cele două camere ale Parlamentului.

Îi rog pe toți colegii noștri, membri sau nemembri de sindicat, indiferent de funcțiile ocupate, pe

pe care o avem în vedere în perioada ce urmează, și anume organizarea referendumului de consultare a membrilor noștri de sindicat, în legătură cu oportunitatea și disponibilitatea de a adera la una dintre cele mai radicale forme de protest, și anume GREVA. Mai fac precizarea că această grevă poate fi declanșată de federațiile sindicale reprezentative din învățământul preuniversitar, ca o consecință a politicilor sociale și economice ale Guvernului.

Deci, în perioada imediat următoare, prin intermediul liderilor de sindicat din unitățile/instituțiile de învățământ, vom testa disponibilitatea colegilor noștri pentru neparticiparea la simulările examenelor naționale

sau pentru intrarea în grevă la aceste două evenimente ale școlii românești.

– După toate eforturile pe care le-ați depus în acest sens, mai este încă decontul cheltuielilor de navetă o problemă nerezolvată?

– Vă pot spune că avem câteva localități, unde decontul cheltuielilor de navetă este întârziat, și aici vorbesc despre comunele Borlești, Boghicea, Petricani, Oniceni. În câteva dintre aceste comune am avut discuții cu primarii și am smuls promisiunea că aceste sume vor fi alocate și plătite celor îndreptățiți. Totodată apreciez faptul că domnul Leoreanu, primarul Municipiului Roman, a reușit, la finalul anului 2025 să deblocheze sume importante cu această destinație și sper ca plățile să continue până la zi. Nădăjduim că, și în celelalte localități în care avem probleme cu decontul cheltuielilor de navetă, lucrurile se vor debloca pe cale amiabilă, rezervându-ne dreptul ca, în situații contrare, să apelăm la instituții precum Prefectura, Consiliul Județean, sau chiar Instanța de Judecată.

– Și totuși, ca de obicei, să încercăm să încheiem cu o rază de soare...

– În acest ocean de lucruri negative care ni se întâmplă, cred că merită să inserăm și unul pozitiv. Informăm toți membrii noștri de sindicat asupra faptului că, la finalul anului 2025, s-a reușit achiziționarea unui spațiu, în care, începând cu data de 5 ianuarie 2026, SLLICS Neamț își desfășoară o însemnată parte din activitate, o altă parte rămânând a se petrece în clădirea din str. Petru Rareș. Spațiul, în care îi așteptăm pe colegii noștri, se află în Piatra-Neamț, Bd. Dacia, nr. 6A, la mezaninul blocului Euroconfort. Această achiziție a fost un obiectiv pe care SLLICS Neamț l-a avut în vedere de foarte mulți ani și care de acum asigură organizației stabilitate și un grad sporit de independență.

Sindicatul și nevoia de negocieri colective

(urmărire din pag. 1)

Negocierilor Colective în anii 2025 – 2030. Prin această hotărâre, Guvernul României urmărește ca, împreună cu partenerii sociali, să atingă recomandarea europeană ca circa 80% dintre salariați să beneficieze de negocieri colective și contracte colective de muncă, până în anul 2030.

În atingerea obiectivului recomandat de Uniunea Europeană, sindicatele au un rol determinant și prin negocieri colective, dialog social și formare profesională, pot contribui și la construirea unei piețe a muncii reziliente. La atingerea obiectivului enunțat, foarte importantă ar fi încheierea unui Contract Colectiv de Muncă la nivel național (așa cum a existat în România în anii 2000), încheiere susținută permanent de către Confederația Sindicatelor Democratice din România.

Trebuie menționată preocuparea constantă a Federației Sindicatelor Libere din Învățământ (la care este afiliat Sindicatul din Învățământ Neamț) de a iniția negocieri colective, finalizate cu încheierea Contractului Colectiv de Muncă Unic la Nivel de Sector de Negociere Colectivă Învățământ Preuniversitar. Acest contract este printre puținele din România, încheiate la nivel de sector de activitate.

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ

Federația Sindicatelor din Educație „SPIRU HARET”

Guvernul României destabilizează grav școala românească

Federația Sindicatelor Libere din Învățământ (FSLI) și Federația Sindicatelor din Educație „SPIRU HARET” acuză Guvernul României că, prin măsurile de austeritate impuse prin Legea nr. 141/2025, a declanșat un proces de dezorganizare accelerată a învățământului preuniversitar, cu efecte grave asupra elevilor, cadrelor didactice și calității educației. Sistemul de învățământ se află într-o gravă criză, provocată deliberat prin decizii politice luate iresponsabil, fără analize de impact, fără dialog social și fără asumarea consecințelor.

În plin proces de elaborare a planurilor de școlarizare pentru anul 2026-2027, primim semnale alarmante din întreaga țară privind reducerea drastică a numărului de clase de gimnaziu și liceu, inclusiv în mediul urban. Această situație este consecința directă a creșterii forțate a efectivelor de elevi la clasă, măsură impusă exclusiv pentru a reduce cheltuielile bugetare, ignorând impactul negativ asupra beneficiarilor primari.

Aplicarea Legii nr. 141/2025 a determinat supraaglomerarea generalizată a claselor, cu efecte negative, directe și imediate, asupra calității actului educațional. Există deja școli în care efectivele depășesc 32 de elevi/clasă. Măsurile vor avea consecințe grave:

- **Degradarea** calității actului educațional;
- **Imposibilitatea** reală de a lucra individualizat cu elevii;
- **Creșterea** riscului de eșec și abandon școlar;
- **Dispariția** unui număr semnificativ de posturi didactice ca urmare a reducerii numărului de clase/grupe.

Potrivit estimărilor, peste 2.000 de posturi sunt puse în pericol doar prin creșterea numărului de elevi la clasă, direcția de reducere a cheltuielilor cu personalul din educație fiind una evidentă și constantă.

Inspectoratele școlare și unitățile de învățământ sunt obligate să aplice măsuri restrictive, fără nicio soluție pentru protejarea beneficiarilor primari și a personalului didactic. Cadrele didactice resimt o stare de nesiguranță profundă, iar comunitățile educaționale se confruntă cu un climat de tensiune și incertitudine. În tot acest proces, elevul a fost complet absent din calculele decidenților, deși el este primul care resimte efectele supraaglomerării, ale instabilității și ale lipsei de continuitate educațională.

Situația este agravată de existența unei conduceri provizorii la Ministerul Educației și Cercetării, într-o perioadă în care trebuie adoptate decizii responsabile, predictibile și fundamentate. În paralel, Guvernul României continuă să aloce un buget insuficient pentru educație, mult sub nevoile reale ale sistemului, tratând acest domeniu ca pe o zonă de sacrificiu bugetar.

Subfinanțarea a devenit o politică permanentă, iar școlile sunt forțate să funcționeze fără resursele necesare pentru a asigura un învățământ de calitate.

Un sistem educațional subfinanțat nu poate livra performanță, nu este stabil și nici nu asigură echitate; el poate doar să supraviețuiască de la un an la altul, sacrificând șansele reale ale copiilor la un parcurs educațional solid și predictibil.

UN STAT CARE ÎȘI DISTRUGE ȘCOALA PUBLICĂ, ÎȘI DISTRUGE PROPRIA PERSPECTIVĂ DE DEZVOLTARE.

În acest context, FSLI și FSE „SPIRU HARET” **solicită:**

1. **Abrogarea de urgență** a prevederilor din Legea nr. 141/2025 care au condus la reducerea numărului de clase, la supraaglomerarea acestora și la creșterea normei didactice;

2. **Oprirea politicii de reducere** a posturilor din învățământul preuniversitar;

3. **Creșterea alocării bugetare** pentru educație, în acord cu importanța strategică a acestui domeniu;

4. **Reluarea dialogului social real** cu organizațiile sindicale reprezentative în învățământul preuniversitar.

Respingem ferm abordarea prin care educația este tratată ca instrument de acoperire a deficitului bugetar și sacrificată pentru a compensa dezechilibre create în alte zone ale guvernării. Dacă Guvernul României va continua pe această direcție, FSLI și FSE „SPIRU HARET” vor **intensifica acțiunile de protest**, utilizând toate formele legale pentru apărarea drepturilor angajaților și a dreptului copiilor la educație.

În plus, **reamintim domnului Președinte, Nicușor Dan**, că au trecut peste două luni de când trebuia să aibă loc o întâlnire cu reprezentanții organizațiilor sindicale pentru a i se prezenta situația din sistem în urma măsurilor anti-educație promovate de Guvernul Bolojan.

EDUCAȚIA NU ESTE O CHELTUIALĂ. EDUCAȚIA ESTE VIITORUL ROMÂNIEI!

PREȘEDINTE
F.S.L.I
Simion HĂNCESCU

21 ianuarie 2026

PREȘEDINTE
F.S.E. „SPIRU HARET”
Marius Ovidiu NISTOR

(urmare din pag. 1)

I egendă. Dar mai târziu nu s-a mai lăsat fotografiat de ziariști, a cucerit Parisul, a trecut oceanul, și la un moment dat nu era așa de bine cunoscut în Europa, pe cât era de renumit în Statele Unite.

Un alt subiect spectaculos care trebuie demitizat este cel al presupusului refuz al Academiei Române de a accepta donația atelierului (cu tot conținutul) pe care Brâncuși ar fi făcut-o statului român. Se citează, în acest sens, procesul verbal al ședinței Academiei Române, din 7 martie 1951, care consemna, de fapt, o dispută despre realism și formalism, cu exemplificări pe opera lui Brâncuși și Paciurea.

Faptele arată că după obținerea cetățeniei franceze, prin testamentul său din data de 12 aprilie 1956 Brâncuși donează statului tot ceea ce va conține atelierul său din Impasse Ronsin nr.11, cu obligația asumată de către statul francez de a-l reconstitui, integral, în spațiile Muzeului de artă modernă din Paris. Și această decizie se datora nu doar faptului că Parisul oferea o vizibilitate înfinat mai mare decât Bucureștiul, ci și ostilității sculptorului față de regimul comunist-stalinist din țară.

De altfel și amintirile sale legate de plaiurile natale nu erau tocmai plăcute. Deși distins

cu Ordinul „Steaua României” de către regele Ferdinand I (1923) și decorat cu Ordinul „Meritul Cultural pentru Arte Plastice” oferit de regele Carol al II-lea (1931), sculptura lui nu era bine apreciată în țară. În perioada interbelică, Ansamblul de la Târgu Jiu a fost ținta unor critici vehemente, venite în special din partea presei conservatoare și a adversarilor premierului liberal Gheorghe Tătăreanu.

BRÂNCUȘI

„V-am lăsat săraci și proști, v-am găsit și mai săraci și mai proști”, ar fi oftat Brâncuși, prin 1930, la ultima vizită în România, dar nu există o sursă scrisă sau o înregistrare oficială care să confirme afirmația.

Și, ca să se continue tradiția, a mai existat și o tentativă de demolare a Coloanei Infinitului în anii 1950 (perioada 1951-1953), la inițiativa unui lider al tineretului comunist din Târgu Jiu, însă opera de „artă decadentă” a rezistat tractoarelor rusești IAR, lanțurile de tractare cedând de fiecare dată.

Tot de zona legendelor țin și relațiile sale cu numeroasele femei, fie ele prietene, vizitatoare, modele, iubite, muze care i-au călcat atelierul. Trata cu umor chestiunile intime, era

iubit de femei, dar ele nu constituiau centrul lui de interes: mai întâi opera! E musai de amintit aici însă târziu poveste de dragoste cu balerina Marthe Leberz pe care a întâlnit-o la Paris în 1925 (când ea avea 20 de ani și el 50), cele aproape 100 de scrisori dintre ei devenind un celebru roman epistolar – *Brâncuși & Marthe*. „Romanțul” e important și pentru că oferă informații și despre călătoria sculptorului, la începutul anului 1926 la Expoziția personală, de la Wildensein Gallery, New-York. O călătorie care a provocat celebrul proces câștigat în 1928 de Brâncuși împotriva Statelor Unite, prin recunoașterea lucrării „Pasărea în spațiu” drept operă de artă.

Nu putem încheia fără a reaminti câteva tușe din mitologia personajului. Atelierul lui din Impasse Ronsin era deschis întodeauna tuturor oaspeților care dădeau un telefon înainte. Prezenta lucrările îndepărtând husele ca un magician, într-un anumit ceremonial, histrionic – le iubea atât de mult și era teribil cu cei care încercau să le atingă. Nu intra în bărfe de atelier, nu vorbea despre arta sa sau a interlocutorilor, nu dădea sfaturi: „ori sunteți sculptor, ori nu sunteți”. Era extrem de pudic și de discret. Era respectuos, amabil, generos. Și nu se sfia să ofere o șampanie bună oaspeților agreați. Chiar dacă o oferea într-un borcan de iaurt.

Cimilitura Complexului Monumental de la Tg. Jiu și Fizica Cuantică

• **Doina Lemny, despre o perspectivă inedită asupra Complexului Monumental al lui Brâncuși**

Doina Lemny a fost conservator la Centrul Pompidou în perioada 1991-2019, când s-a ocupat cu precădere de studiul operei și vieții lui Constantin Brâncuși, organizând expoziții, publicând mai multe volume și studii dedicate sculptorului român. În anul 2019 a curatoriato expoziția „Brâncuși. Sublimarea formei” la BOZAR din Bruxelles, în Festivalul Europalia, în anul 2023 a curatoriato expoziția „Brâncuși: surse românești și pers-

pective universale” în programul Timișoara Capitală Europeană a Culturii 2023, iar în 2025 a semnat conceptul curatorial al expoziției „Brâncuși. Sculptând cu lumina” de la Cracovia. Pentru activitatea sa, Doina Lemny a primit mai multe distincții, inclusiv a fost decorată de președintele României cu Ordinul Național „Pentru Merit” în grad de Cavaler.

Din această perspectivă i-am solicitat o opinie privind perspectiva inedită pe care o vom prezenta mai jos. Iată cum a răspuns frumoasa Doina Lemny: „Referitor la articolul dumneavoastră: nestă-

pânind deloc termenii fizicii cuantice, nu pot să apreciez întru totul afirmațiile dvs. Sunt însă de acord că Brâncuși n-a făcut nimic întâmplător și că pentru orice sculptură sau lucrare mai mare, măsura la milimetru.

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

Luna FEBRUARIE 2026

1/1929 – n. **Grigore Caraza**, la Poiana Teiului, Neamț (d. 11. 11. 2014, Piatra-Neamț), învățător, condamnat de mai multe ori, a făcut peste 21 de ani de închisoare. A reușit, la 50 de ani, să obțină diploma de bacalaureat. În 1980, a emigrat în Statele Unite de unde a revenit în țară (2001). Petre Țuțea era de părere că, în închisoare, Grigore Caraza și-a „exercitat profesia de român”. Experiența de temniță grea în închisorile comuniste a transpus-o în cartea „Aiud în sânge”, un document tulburător despre ceea ce a însemnat „holocaustul roșu” în România. I s-a acordat Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț (2007).

■ 3/1931 – n. **Gheorghe Vadana**, la Poiana Largului, Neamț (d. 20.11.2019, Piatra-Neamț),

profesor de desen, inspector școlar, director de școală (1967–1993), artist plastic. A absolvit Facultatea de Arte Plastice, Iași (1967), membru al U. A. P. A participat la taberele de creație din

Rememorări nemțene

țară și la Tabăra Internațională UNICEF, Hamburg (1972). Expoziții personale: Strasbourg, Hamburg, Ungaria, Spania, Târgu-Mureș. Expune anual la galeriile din Piatra-Neamț și la toate expozițiile Filialei, la Vornețiana (Suceava), Galeria „Cupola” Iași,

București, Chișinău, Bacău, Galeria Teatrului Național București, Bienala „Lascăr Vorel”. Distincții: Diploma de Onoare a Comitetului de Cultură Neamț și Premiul „Lascăr Vorel” pentru pictură.

■ 4/1934 – n. **Marin-Marcel Drăgotescu**, la Craiova (d. 6. 07. 2002, Piatra-Neamț), profesor, documentarist, eseist și publicist. A absolvit Facultatea de Istorie a Universității București, ca șef de promoție (1957), a primit o bursă la Institutul „Constantin Drăgan” de la Milano (1957). Întemeietor și director al Muzeului de Istorie din Bicaz, vicepreședinte al Comitetului de Cultură și Artă Neamț. Scrieri: „Monumente istorice de pe Valea Bistriței” (colab.), „Ghid turistic al Județului Neamț”, „Palatul Cnejilor și Mănăstirea Durău”, „Piatra-Neamț – mic îndreptar turistic”, „Muzeu și colecții din Județul Neamț”, „Drumuri la mănăstiri

Cimilitura Complexului Monumental de la Tg. Jiu și Fizica Cuantică

Arta lui consta în a face aceste măsurători în laboratorul său de creație și nu a face demonstrații publice. Aceasta rămâne la aprecierea specialiștilor. Dar, aveți dreptate, totul era gândit în raport cu poziția față de lumină, față de soclu și, pentru ansamblul de la Târgu Jiu față de locurile pe care le-a ales pentru a instala aceste opere. De aceea, și în atelier, schimba locul operelor așa zice, „după o ecuație personală”. Atâta vreme cât nu se exagerază în interpretarea „filosofică” a operelor, ceea ce demonstrați dvs. mi se pare logic și foarte interesant. Eu am analizat, atât cât știința mea de geometrie mi-a permis, modul în care Brâncuși a lucrat zile și nopți la a ajunge la echilibrul Păsărilor în văzduh: toată greutatea corpului se sprijină pe o bază cu diametrul de 1 cm. Am văzut la una din Păsările în ghips la atelier, în vârful ei, 3 puncte cu creionul – ceea ce înseamnă că el măsura și avea o logică în a crea acest echilibru”.

• I. P. Brădiceni: Brâncuși a intuit fizica cuantică

Scopul acestui eseu e să reliefeze indicii că Brâncuși a sculptat în mod științific cu lumina, pitind ecuații optice și luminoase în opera sa de căpătâi, cea de la Târgu-Jiu.

Încă din 2017, Ion Popescu Brădiceni scria despre Brâncuși „Având și darul narațiunii, marele sculptor a intuit cu jumătate de secol mai devreme fizica cuantică”. Mă alătur, fără rezerve, acestei ipoteze.

Potrivit mai multor surse exclusiv românești, printre care CentrulBrancusi.ro (Doru Strâmbulescu, 2016), sculptura europeană a fost marcată de trei mari figuri: Phidias în antichitate, Michelangelo în perioada Renașterii și

Brâncuși în secolul XX. Litera greacă Phi (ϕ) a fost in-

să facă acea măsurătoare, declarând: „Ne-am temut că realitatea s-ar

cuantică în Ansamblul său, el nu a pierdut precizia, căci fizica cuantică deschide ușa magiei pure. Nimic exact nu o poate înțelege pe deplin. O îmbalăm doar statistic, sub imperiul probabilităților.

• „Voi nu știți ce vă las eu aici”

Acestea sunt enigmaticele cuvinte ale creatorului trilogiei din Târgu Jiu. Calcule pitite însă de Brâncuși sub zecimale meșteșugite pot pune ansamblul într-o nouă lumină. Concret, potrivit Wikipedia: „Masa Tăcerii e înaltă de 0,45 + 0,45 metri, Poarta Sărutului de 5,13 metri și Coloana Infinitului, de 29,35 metri.” Am observat că pătratul lui 5,13 este același cu produsul dintre 0,9 și 29,35. Adică avem egalitate, vorbind de înălțimi, între rapoartele Masa Tăcerii / Poarta Sărutului și Poarta Sărutului / Coloana Infinitului. Acest raport geometrico-focal oglindește o lege de căpătâi a opticii. Iar faptul că Brâncuși a fost un creator luminos e relevat de mai multe dintre creațiile sale.

Prof. Cristian HORGOS
(continuare în numărul viitor)

Cristian Horgos ex profesor de matematică și informatică la Colegiul Național *Emanuil Gojdu*, Oradea, actualmente expert în tehnologia informației la o firmă privată de IT.

A semnat numeroase articole în revista pedagogică *iTeach*, *Experiențe didactice*, *Revista Educației*, *Revista Profesorului*. Colaborări la *România Culturală*, *Contacte Culturale și Armonii Culturale*. Publică despre Cultura Cucuteni inclusiv în *The History Files* și în publicația italiană *Experiences*. (Red.)

trodusă ca simbol pentru raportul de aur, 1,618:1, cu referire la Phidias. Se spunea despre Phidias: „Când a sculptat zei, a integrat raportul de aur; când a sculptat muritori, nu a făcut-o”.

Mai multe studii sugerează că Michelangelo a ascuns cunoștințe științifice în Capela Sixtină.

• Dar Brâncuși?

Aceeași întrebare o pune și Doru Strâmbulescu: „Marele sculptor a îngropat în piatra Mesei Tăcerii și a Porții Sărutului, sau în formele romboidale ale Coloanei fără sfârșit, un sens, un adevăr, o semnificație, un cod pe care nu îl putem descifra?”

Răspunsul lui Constantin Noica la întrebarea dacă Brâncuși a avut astfel de intenții este afirmativ. Ideea că ansamblul a fost „proiectat ca o devenire” ar putea fi dovedită printr-o simplă măsurare. Cu toate acestea, Noica s-a abținut

putea să nu se potrivească cu legenda, făcând-o să se prăbușească. Sau, dimpotrivă, că s-ar putea să se potrivească exact, iar legenda și-ar pierde din exactitate”.

Capela Sixtină a pierdut ceva pentru că Michelangelo a adăugat o dimensiune științifică, sau zeii sculptați de Phidias cu raportul de aur? Cu siguranță nu. În mod similar, dacă Brâncuși a integrat fizica

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

moldave”, „Mănăstirea Războieni – arc peste timp”, „Monumente istorice și de arhitectură din Județul Neamț”.

■ 10/1918 –

n. **Iustin Pârnu**, la Poiana Largului, Neamț (d. 16. 06. 2013, Petru-Vodă, Neamț), duhovnic, memorialist, arhimandrit. A frecventat peste doi ani școala complementară. S-a călugărit (1936) la Mănăstirea Durău. Înscriș la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Cernica, va continua la Vâlcea și Roman. Preot misionar pe frontul de Est. După război, a fost arestat, condamnat la 16 ani de închisoare. După eliberare (1964), va fi:

muncitor forestier, preot-monah la Mănăstirile Secu și Bistrița. Pune temelia Mănăstirii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, de la Petru-Vodă, Neamț (1991), al cărei stareț a fost.

Rememorări nemțene

■ 10/1930 – n. **Ioanichie Bălan**, la Stănița, Neamț (d. 22. 11. 2007, Mănăstirea Sihăstria, Neamț), monah, prozator și poet religios; a absolvit Liceul Comercial din Roman (1949), tuns în monahism la Mănăstirea Sihăstria, apoi hirotonit diacon (1953); casier, contabil, secretar și ghid. Transferat la Mănăstirea Bistrița, Neamț (1971-1990), urmează cursurile Institutului Teologic Universitar din București (1975), revine la Sihăstria (1990), unde va continua activitatea de povăduire a credinței. A reeditat „Viețile

Sfinților”, 12 volume. Alte volume: „Patericul românesc”; „Vetre de sihăstrie românească”; „Mărturii românești la Locurile Sfinte”; „Convorbiri duhovnicești”; „Călăuza ortodoxă în biserică”, „Călăuza ortodoxă în familie”, „Părintele Paisie duhovnicul”, „Părintele Cleopa duhovnicul”, „Convorbiri cu teologi ortodocși străini”.

■ 12/1933 – n. **Gheorghe Dumitreasa**, la Girov, Neamț, profesor de matematică. După ce a absolvit Facultatea de Matematică-Fizică a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași (1958), a predat, din 1959, la Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, unde a fost elev. Fiind înzestrat cu harul descoperirii și stimulării vocației elevilor săi, a obținut cu aceștia rezultate excepționale la admiterea în învățământul

Constantin TOMȘA

(continuare în pag. 6)

Educația, între Gutenberg și digitalizare

Experiența mea didactică – drumul de la tradițional la modern

● **Interviu cu prof. Ioana POEȚELEA – inspector școlar pentru învățământ primar, I.S.J. Neamț**

Ce v-a determinat să alegeți meseria de dascăl?

– Nu mi-am ales eu meseria de dascăl. Meseria m-a ales pe mine.

Am urmat o tradiție de familie. Provenind dintr-o familie de dascăli, mi-am însușit valorile acestui domeniu încă din copilărie. Parcursul meu formativ a debutat la Școala Normală „Gheorghe Asachi” din Piatra-Neamț (promoția 1996), instituție care a pus bazele profilului meu de învățător. Ulterior, am optat pentru perfecționarea continuă, consolidându-mi cunoștințele și prin absolvirea Colegiului Universitar de **Institutori** (specializarea Limba Engleză) și a **Facultății de Științe ale Educației** din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, specializarea **Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar**. Mereu am fost interesată de modalitățile prin care să ating un grad ridicat de profesionalizare a carierei didactice și de adaptare la standardele educaționale moderne.

– *Cum ați descrie în câteva cuvinte, „călătoria” dumneavoastră în educație, din rolurile de: învățător, părinte și inspector școlar?*

– Experiența mea didactică constituie un parcurs de la tradițional către modern.

Debutul profesional, în anul 1996, în cadrul comunității de dascăli din satul natal, mi-a oferit oportunitatea rară de a beneficia de mentoratul foștilor mei profesori, facilitând astfel o tranziție mai ușoară spre statutul de practician.

Evoluția mea ca dascăl este le-

gată de procesul de reformă și modernizare a sistemului educațional românesc. Am pornit de la utilizarea instrumentelor analogice (multiplicarea manuală a fișelor de lucru, cu ajutorul indigoului, desenarea migăloasă a planșelor de care aveam nevoie, stativul cu materiale didactice nelipsit din spatele clasei), de la un calculator și un proiector și am ajuns la a propune elevilor lecții interactive în care sunt utilizate tehnologii diverse, la a proiecta și implementa digital, adaptându-mi constant

începând, cred, cu anul 2010. De atunci, ne confruntăm cu provocările structurale și tehnologice și valorificăm oportunitățile care vin din posibilitatea de personalizare și adaptare a resurselor educaționale deschise.

Educația din „era Gutenberg”, liniară, se mai regăsește, pe alocuri, în clasele în care profesorii preferă să păstreze calea verificată, dar depășită de vremuri, a unui tipar comod, cu care sunt familiarizați și care nu implică eforturi de management al informației, adică de explo-

fruntă dascălii acum, cred că este vorba despre hibridizarea modelului Gutenberg, adică despre păstrarea rigorii și a gândirii critice de tip „carte”, augmentată de flexibilitatea și puterea tehnologiei.

– *Sistemul de învățământ trece printr-un amplu proces de digitalizare. Care considerați că sunt avantajele, dar și dezavantajele reale ale acestuia din perspectiva inspectorului școlar și al formatorului unui program de pedagogie digitală?*

– Din orice perspectivă, de profesor, de inspector școlar sau de formator, marele avantaj al digitalizării este accesul la cunoaștere din orice școală.

Pentru un profesor care este implicat, conectat și care deține competențe de utilizare a tehnologiei, digitalizarea este un amplificator. Pe el, tehnologia îl va transforma într-un dascăl extraordinar. Pe de altă parte, pentru un profesor care performează mai puțin la catedră, tehnologia va scoate în evidență lacunele acestuia, el devenind un utilizator superficial al aplicațiilor care pot crește progresul școlar al elevilor săi.

Digitalizarea ne oferă flexibilitate, economie de timp pentru proiectarea didactică, varietate de sarcini de lucru, interactivitate, dar cere atenție sporită în filtrarea informațiilor, în gestionarea timpului petrecut pe dispozitive.

Avantajele legate de faptul că spațiul digital ne oferă o colaborare în timp real, iar feedback-ul poate fi oferit instantaneu pentru sarcini complexe de lucru, sunt umbrite de pericolele reprezentate de sedentarism, eroziunea atenției și a concentrării îndelungate pe un anumit subiect, pierderea empatiei, a interacțiunii umane.

A consemnat

prof. Ramona-Mihaela ROȘU

strategiile didactice.

Am parcurs acest drum și din postura de dascăl și din cea de părinte.

Am trecut prin predarea liniară, cu accent pe acumularea de cunoștințe teoretice și pe memorare, prin lecții cu o structură algoritmică strictă, ajungând la o schimbare de filosofie: a facilita experiențe de învățare.

– *Care considerați că sunt principalele provocări cu care se confruntă educația acum? Dar oportunitățile?*

– Nu cred că educația trece acum printr-o perioadă „altfel”. Împreună cu colegii de generație, facem trecerea de la tradițional la modern,

rare a acesteia. Deși digitalizarea oferă viteză și accesibilitate, educația de tip Gutenberg avea avantajul antrenării răbdării și rigorii.

Tranziția de la fișele xeroxate la resursele interactive schimbă radical dinamica din clasa de elevi. Reacția lor la digitalizare se traduce prin câteva transformări comportamentale și cognitive majore, întrucât un „click” care declanșează o animație sau un feedback vizual imediat este mult mai stimulant decât o sarcină statică pe hârtie. Atmosfera de învățare în clasa digitală este acum caracterizată de entuziasm, curiozitate și explorare activă.

Așa că, dacă discutăm despre provocarea majoră cu care se con-

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

(urmare din pag. 5)

Universitar, precum și la olimpiadele naționale, balcanice și mondiale. Autor de lucrări științifice și de manuale școlare, în nume propriu și în colaborare. A fost viceprimar al Municipiului Piatra-Neamț

■ 13/26/1903 – n. **Constantin Turcu**, la Izvorul Alb, Buhalnița, Neamț (d. 29.11.1980, Iași), istoric, memorialist, folclorist. Absolvent al Liceului „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, unde va fi secretar, bibliotecar și profesor, și al Facultății de Litere și Filozofie, București. Va deveni, prin concurs, arhivist (1942), apoi va deține funcția de director-adjunct la Arhivele Statului; cercetător principal la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, ambele din Iași. A editat: săptămânalul „Avântul” (colab. cu D. Stănescu), „Anuarul Liceului «Petru Rareș»”, autor a peste o mie de articole și studii.

Cărți: „Preocupări de cultură regională” (3 vol.); „Mănăstirea lui Iancu Coptin de la Hotin”; „Schiturile de sub Ceahlău: Săhastru și Cîrăbucă”, „Documente privitoare la anul revoluționar 1848 în Moldova” ș. a.

Rememorări nemțene

■ 13/1937 – n. **Constantin Grasu**, la Tarcău, Neamț, geolog, profesor universitar doctor (1969). A absolvit Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț și Facultatea de Geografie-Geologie, Iași. A lucrat în învățământ, la Muzeul de

Științe Naturale din Piatra-Neamț, cercetător la Stațiunea „Stejarul”, cadru didactic universitar. Peste 100 de lucrări publicate în presa de specialitate și mai multe volume în nume propriu sau în colaborare. Este autor al volumelor de memorialistică: „Vacanțe pierdute”, „Vacanțe recuperate” și „Rememorări tardive”.

■ 13/1955 – n. **Alexandru Dabija**, la Piatra-Neamț, regizor, a urmat Liceul la Bicăz și Piatra-Neamț, apoi Facultatea de Teatru, secția regie, a I. A. T. C. București. Repartizat la Teatrul Tineretului, apoi regizor și director al Teatrului Odeon. Activitate profesională (regie), la T. T. din Piatra-Neamț: „Răfuiala”, „O noapte furtunoasă”, „D’ale carnavalului”, „Baba Hârca”, „OO!”, „La coutume”, „Orfanul Zhao”, „Femeia mută”. Alte spectacole, la București și în țară: „Titanic vals”, „O scrisoare pierdută”, „Absolut!”, „Acasă la tata”, „Cum vă place”,

— În spatele apariției Grupului Autonom se află o poveste impresionantă. Puteți jalona principalele repere ale acesteia?

— Tocmai am sărbătorit 20 de ani de existență. Am participat la o petrecere foarte frumoasă, în cadrul căreia m-am reîntâlnit cu aproape toți colegii din țară. Suntem peste 700 în grupul de firme. A fost o reală bucurie să celebrăm împreună drumul parcurs.

Autonom s-a înființat în 2006, în Piatra-Neamț, fiind o companie cu capital 100% românesc. Încă de la început, a fost gândit ca un business construit pe învățare continuă și dezvoltare pe termen lung. Ulterior, au fost definite cele cinci valori ale organizației, ultima dintre ele fiind „Evoluăm în fiecare zi” (valoarea care reflectă explicit cultura învățării).

Fiecare angajat este încurajat să citească cel puțin o carte pe lună, să participe la cursuri și programe de formare și să se implice în proiecte educaționale. Sunt atât de multe lucruri inedite în Autonom, încât mi-ar fi greu să le punctez pe toate.

M-am alăturat echipei în 2011, iar, la finalul anului 2012, a fost înființată **Fundația Autonom** (partea de suflet a Autonomului, cum îmi place să o numesc). Nu voi vorbi despre cifre, deși ele există și sunt relevante (rețea națională, zeci de agenții, sute de angajați, cifră de afaceri de peste 160 mil. euro, finanțări majore, listare de obligațiuni). Pentru că, dincolo de orice indicator financiar, oamenii sunt cei care creează Autonomul.

Ei dau sens valorilor, ei construiesc cultura și ei fac posibil ca această companie să fie, după 20 de ani, nu doar un business de succes, ci o comunitate care continuă să învețe și să evolueze împreună.

— Care apreciați că este principalul factor care contribuie la succesul continuu al companiei?

— Cultura organizațională. S-a creat un mediu în care evoluția este

preocupare a fundației. De unde provine acest interes?

— Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

preocupare a fundației. De unde provine acest interes? — Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

preocupare a fundației. De unde provine acest interes? — Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

preocupare a fundației. De unde provine acest interes? — Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

preocupare a fundației. De unde provine acest interes? — Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

preocupare a fundației. De unde provine acest interes? — Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

preocupare a fundației. De unde provine acest interes? — Parafrazând filmele și melodiile la modă, educația face parte din ADN-ul Autonom. A fost cât se

Îmi doresc să trăiesc cu sens și să las ceva în urmă

• Interviu cu Cătălina Nicola, director executiv al Fundației Autonom

Cătălina Nicola este absolventă a Colegiului Național „Petru Rareș” (2003) și licențiată în „Comunicare socială și Relații publice” în cadrul Universității din București (2003-2007). A continuat cu studii masterale în „Comunicare managerială și Resurse Umane”, realizând apoi doctoratul în domeniul „Lingvistică și comunicare”, la Facultatea de Litere (Universitatea din București, 2010-2015). Este director executiv al Fundației Autonom din anul 2016, după ce în prealabil a fost specialist resurse umane

la Autonom Services SA. De-a lungul carierei a mai avut câteva funcții cel puțin interesante cum ar fi: Redactor

la emisiunea „Surprize, Surprize!” în anul 2007; specialist PR (voluntariat) la Muzeul Național al Țăranului Român (2004-2006) etc.

încurajată constant, în care oamenii sunt susținuți să învețe, să își asume responsabilități și să crească, atât profesional, cât și personal. Această cultură creează stabilitate, adaptabilitate și implicare pe termen lung.

De asemenea, autonomia pe care am primit-o joacă un rol extrem de important. Fiecare alege cum își îndeplinește sarcinile, fiind responsabil și onest față de propriul rol.

Dar, repet, cultura organizațională dă ritmul și direcția firmei. Ea se vede în decizii, colaborare, încredere și în capacitatea de a ne adapta la schimbări, inclusiv în contexte dificile.

— Am înțeles că proiectele educaționale reprezintă o importanță

poate de firesc să ofere și direcția Fundației. La început, ne-a fost greu. În primul an nu ne-am implicat în niciun proiect, iar în al doilea — în șapte. Pentru a vedea evoluția, menționez că în 2025 ne-am implicat în 289 de proiecte. În total, avem peste 1.600.

— Care sunt realizările în domeniul inițiativelor educaționale de care sunteți foarte mândră?

— Sunt mândră de colegii mei. Sunt o sursă de inspirație pentru mine. Viziunea Fundației este să ofere un model de implicare pentru angajații oricărei companii. Cred cu tărie că, dacă fiecare companie s-ar implica, societatea noastră ar arăta altfel.

După o perioadă de căutări, colegii mei au făurit proiecte mi-

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

” Comedia erorilor”, „Mult zgomot pentru nimic”, „Un duel”, „Trei surori”, „Nasul”, „Gaițele”, „Vicleniile lui Scapin”, „Adunarea femeilor”, „Burghezul gentilom”, „Ospățul lui Balthazar” ș. a. A montat: spectacole TV și a organizat workshop-uri cu regizori din Scoția; cu actori români și englezi; cu actori români și belgieni. Premii: Premiul Uniter; Premiul Național pentru Artă ș. a.

■ 15/1886 – n. **Ioan Drăgan**, la Hoisești, Mărgineni, Neamț (d. 26.11.1937, Piatra-Neamț), profesor reputat, publicist, a urmat cursurile Gimnaziului „Roman-Vodă” din Roman, ale Liceului Internat și ale Facultății de Litere și Filozofie din Iași, Secția filozofie-pedagogie. Specializare la Universitatea din Viena (1911-1913). A profesat la Râmnicu-Vâlcea, Piatra-Neamț (Liceul „Petru-Rareș” și Școala

Normală „Gheorghe Asachi”, fiind primul profesor de pedagogie al școlii), director al școlii de aplicație, profesor și director al Școlii Normale din Tighina (1927-1929). Revine la Piatra-Neamț, unde va fi profesor și director. Membru

Rememorări nemțene

în redacțiile revistelor „Petrodava”, „Preocupări didactice”. Scriere: „Dușmanul nostru, copilul”.

■ 15/1955 – n. **Vasile Postolică**, la Păstrăveni, Neamț, profesor universitar doctor, la Universitatea din Bacău. Matematician. Fost elev și profesor la Liceul „Petru-Rareș”. Peste 70 de lucrări, mai mult de jumătate publicate în străinătate, pe toate meridianele. Inclus în ediția a 16-a a „Who’s Who in the World (1998), în „Encyclopedia of business analytics and optimization”

din S. U. A. Participant la sesiuni, conferințe și congrese de profil din multe centre științifice ale lumii. Membru al: A. O. Ș. și al S. Ș. M. din România, al Societății Americane de Matematică, al Societății pentru Matematică Aplicată (Philadelphie), al Societății Internaționale de Inginerie Optică (Washington), al Universității din Georgia (S. U. A.), al Societății Internaționale de Decizii Multicriteriale și al The Planetary Society (Pasadena, SUA). Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț.

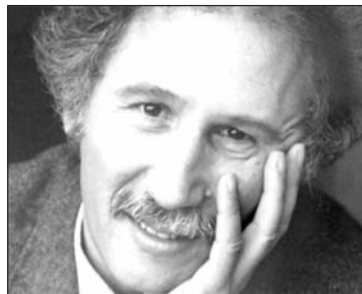
■ 20/1947 – n. **Leonard Rotaru**, la Valea

(continuare în pag. 8)

MARIN SORESCU la 90 de ani de la naștere (I)

Marin Sorescu s-a născut la 19 februarie 1936, în satul Bulzești din județul Dolj, loc care avea să-i hrănească întreaga sensibilitate poetică, unde vatra natală, așezată printre dealuri liniștite, i-a oferit de la început o lume plină de imagini, sunete și mistere care vor sta, mai târziu, la temelia stilului său inconfundabil.

Copilăria lui a fost plină de libertatea descoperirilor: dealuri de cutreierat, izvoare de ascultat, oameni de observat, elemente care au devenit materia primă a unei viitoare literaturi. Satul i-a dat o bogăție spirituală pe care nicio școală n-ar fi putut-o impune: simțul umorului oltenesc, ascuțimea replicii și o doză sănătoasă de autoironie. Jocurile copilăriei se împleteau cu poveștile spuse de bătrânii satului, iar acestea i-au sti-

În școala primară din Bulzești, tânărul Marin s-a remarcat prin curiozitate și printr-o anumită detașare meditativă, rar întâlnită la copii. Profesorii observau cu surprindere un elev care părea să caute altceva decât simple răspunsuri – căuta sensuri, lumini ascunse, logica nevăzută a lumii. Anii de gimnaziu i-au consolidat pasiunea pentru lectură, o practică devenită deja refugiu și spațiu de formare interioară. Cartea era pen-

permanent cu marii autori ai lumii. În adolescență, fascinat de artă și literatură, Sorescu începuse să-și contureze propriile reflecții, schițând timid primele încercări poetice. Nu era însă doar un adolescent care scria; era un tânăr care simțea lumea diferit, cu o intensitate pe care cei din jur o observau, chiar dacă o înțelegeau mai greu.

A urmat liceul cu aceeași disciplină intelectuală, devenind un elev dedicat studiului și deschis spre toate formele de cunoaștere. În acea perioadă, lectura clasicii și a literaturii universale a devenit pentru el un ritual formator, îmbogățindu-i sensibilitatea și rigoarea intelectuală. După absolvirea liceului, s-a orientat către studiile universitare, dornic să pătrundă în profunzimea limbii și literaturii române.

Facultatea a reprezentat o etapă esențială a formării sale, locul în care s-au cizelat vocația, stilul și preocupările sale artistice. În mediul universitar, Sorescu a întâlnit profesori și colegi care i-au alimentat interesul pentru cultura română și universală, deschizându-i orizonturi noi. Primele sale texte, poezii sau reflecții eseistice, au început să circule discret, purtând deja amprenta unei originalități evidente. Tinerii scriitori ai vremii au remarcat în el o voce aparte, capabilă să transforme banalul în emblemă și absurdul în profunzime. Anii formării la Iași și București i-au

adus nu doar cultură academică, ci și o înțelegere matură a menirii sale literare. Pe coridoarele facultăților, în biblioteci sau în discuțiile cu cei apropiați, Sorescu contura în

Matca de Marin Sorescu la TT. În foto: Cornel Nicoară și Catrinel Paraschivescu

sine o filosofie a simplității, a modestiei și a lucidității. El s-a format într-o epocă în care literatura era atât refugiu spiritual, cât și formă de rezistență, iar această dublă funcție i-a marcat devenirea.

În acei ani, Sorescu și-a descoperit mijloacele expresive: umorul subtil, ironia calmă, metafora netedă, dar surprinzătoare. Nu s-a grăbit să se afirme; mai întâi a crescut în tăcere, învățând din tradiție și experimentând cu delicatețe. Trimiterile filosofice și simțul observației sociale au început să-i definească stilul, făcându-l să se distingă între colegii lui de generație.

Matca de Marin Sorescu la TT. În foto: Constantin Cojocaru și Paul Chiribuță

mulat imaginația mult mai devreme decât primii ani de școală.

tru el o poartă spre universuri nemărginite, iar lectura, un dialog

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

(urmare din pag. 7)

Iui Ion, Blăgești, Bacău, profesor, eseist. Absolvent al Facultății de Litere a Universității București. Carieră didactică: profesor (Zănești, Neamț și Piatra-Neamț), până la pensioană (2011). Președinte al Consiliului Municipal al Pionierilor din Piatra-Neamț, inspector școlar. Titlul de „Profesor evidențiat” (1987), „Diploma și Trofeul de Excelență în Educație” (2010). Membru fondator al Revistei „Asachi”, (1991), coordonator al suplimentului „Didactica”. Colaborări: „Acțiunea”, „Apostolul”, „Ceahlăul”, „Conta”. Cărți: „Noțiuni și exerciții de limba română”, (colab.);

„Biserica «Buna Vestire», Dărmănești, Piatra-Neamț”, „Dincolo de orice, rămâne nădejdea”.

■ 21/1967 – n. **Anda-Luiza Bogza**, la Piatra-Neamț (d. 13 dec. 2025, Praga, Cehia), solistă de operă. A absolvit Școala Nr. 3, Liceul

Rememorări nemțene

„Calistrat Hogaș” (cl. IX-X), Școala de Muzică, toate din Piatra-Neamț, Liceul de Muzică „George Enescu” din București, Conservatorul din Iași și Academia de Muzică, București (prof. Arta Florescu). S-a stabilit la Praga, unde și-a desăvârșit pregătirea muzicală la Academia de Muzică,

iar în 1991, după un succes răsunător cu rolul titular din opera „Jenufa” de Leon Janacek, a devenit solistă a Operei din capitala Cehoslovaciei. Și-a continuat studiile la Viena și Berlin. Premiul I la Concursul laureaților de la Viena. A interpretat un alt rol emblematic, Tosca de Puccini, mai întâi la Grand Théâtre de Bordeaux în 2005, apoi la Maggio Musicale Fiorentino, Opera de Stat Bavareză, Opera Frankfurt, Noua Operă Israeliană, Grand Théâtre de Luxembourg, Teatrul Național Slovac, în Japonia, la Opera Națională Română și la Festivalul de la Salzburg.

■ 21/1961 – n. **Constantin Lăcătușu**, la Piatra-Neamț, inginer geofizician, alpinist, absolvent al Liceului „Petru Rareș” și al Facultății de Geologie-Geografie, București. A organizat cluburi de alpinism în București („Prospectorul”) și Piatra-Neamț („Petrodava”, devenit „Lynx Alpin Club”). A efectuat expediții pe cei

MARIN SORESCU la 90 de ani de la naștere (I)

Satul natal, copilăria, oamenii întâlniți, toate se revărsau în scrisul său, maturizându-se odată cu autorul. Din acest amestec de biografie, observație și reflecție s-a născut treptat scriitorul Marin Sorescu – cel care avea să devină una dintre cele mai importante voci literare ale României. Iar drumul său, pornit atât de modest și luminos din Bulzești, a început să se contureze ca o poveste exemplară despre talent, perseverență și destin.

*

Marin Sorescu privea lumea cu o uimire calmă, aproape copilărească, însă această uimire ascundea o forță de analiză rar întâlnită. De altfel, umorul său poetic era un instrument prin care făcea suporta-

bile adevăruri incomode. Universul tematic al poetului cuprindea o diversitate impresionantă: de la meditații asupra destinului la reflecții asupra condiției umane. În centrul operei se afla omul, cu măreția și fragilitatea lui, surprins într-un fel unic, cu un zâmbet în colțul ochiului. El a dezvoltat, treptat, o poetică a simplității, în care lucrurile mici deveneau purtătoare de sensuri vaste. În multe dintre poemele sale, ironia nu rănea, ci elibera, luminând contradicțiile vieții cotidiene. Unul dintre motivele recurente în poezia lui este singurătatea, pe care o exprimă cu tandrețe și luciditate. Singurătatea nu era la poet o dramă, ci o stare de creativitate, un spațiu de reflecție fertil. Un alt motiv major îl constituie timpul, perceput ade-

sea ca o curgere blândă, dar inexorabilă. În fața timpului, poetul adoptă un amestec de înțelepciune, detașare și ușor umor amar. Poetul se joacă deseori cu ideea de destin și cu fragilitatea existenței, trăindu-le într-o manieră originală, lipsită de solemnitate rigidă. Moartea apare în versurile sale nu ca un final înfricoșător, ci ca o prezență firească, domesticită poetică.

Această abordare dă întregii sale creații o notă de libertate spirituală, greu de egalat. Astfel, poezia marchează adesea contrastul dintre eternul interior și efemerul exterior, din care extrage reflecții de o frumusețe melancolică. Simultan, Sorescu rămâne un observator fin al lumii rurale, păstrând în versuri parfumul locurilor din satul natal. El reușește să aducă în

poezie un limbaj colocvial, firesc, fără a-l sărăci însă de profunzime. Volumele sale ulterioare: „Poeme”, „Moartea ceasului”, „Tinerețea lui Don Quijote” sau „La lilieci”, au consolidat statutul lui Sorescu ca poet de prim rang. Seria „La lilieci” este deosebit de importantă, întrucât elaborează un univers poetic rural, în care satul devine mit, iar mitul se umanizează. În aceste poeme, ironia și duișoia se întrepătrund într-un mod ce îi poartă semnătura inconfundabilă. Astfel, Sorescu reușește să dezvăluie, prin mijloace simple, tensiuni existențiale profunde, creând impresia că poezia se naște direct din realitate.

*Prof. dr. Gheorghe BRÂNZEI
(continuare în numărul viitor)*

Îmi doresc să trăiesc cu sens și să las ceva în urmă

(urmăre din pag. 7)

În realitate și a devenit unul dintre cele mai frumoase proiecte ale noastre.

Ne întâlnim în ultima vineri din lună, am format un grup frumos și ne bucurăm de fiecare revedere. Am ales să ne oprim câte trei luni asupra unei anumite literaturi, în funcție de zona geografică, explorând până acum literatura japoneză, africană, sud-americană și română.

Ne-am dorit ca acest proiect să depășească granițele Autonomului și să atragă cititori din comunitatea nemțeană. Suntem fericite, astfel, că am reușit să cunoaștem oameni minunați, care vin cu idei inedite și multă sensibilitate.

– *Ce își dorește Cătălina Nicola pentru anul 2026?*

– Sănătatea mea și a celor dragi rămân prioritatea mea principală. Îmi doresc să trăiesc cu sens și să las ceva în urmă.

La Fundație, văd proiecte frumoase și cu

impact. Pentru 2026, îmi propun extinderea programului „Devino AutonOM” la nivel de liceu, dezvoltarea hub-ului Fundației Autonom, cu cât mai multe laboratoare și ateliere, precum și organizarea a două festivaluri importante – Festivalul tinerilor (care va include concursul de cultură generală între licee „Crezi că știi!?”) și Festivalul de literatură pentru copii, ambele gândite ca evenimente de trei zile, cu impact asupra comunității din Piatra-Neamț.

Pe plan personal, mi-am propus să petrec timp și să adun amintiri frumoase alături de familia mea, în special alături de fetița mea. Și, nu în ultimul rând, îmi propun ca în 2026 să

încep să scriu.

Este o pasiune pe care mi-aș dori să o scot din sertarul sufletului și să-i dau, în sfârșit, viață.

Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie □ Lecția de istorie □ Luna februarie

mai înalți munți din lume: Caucaz, Elbrus, Himalaya, Broad Peak, Pakistan, Everest, Alpii elvețieni, Kenia, Tanzania, Anzii Cordilieri, Aconcagua și Cero, Alaska, Chooyn, Dhalagiri și a. Membru al mai multor fundații și asociații de profil. Cetățean de Onoare al Municipiului Piatra-Neamț (1992).

■ 26/1913 – n. **Teodor-Varahil Moraru**, la Neagra Șarului, Suceava (d. 16. 06. 1999, Piatra-Neamț), preot, artist plastic, poet, prozator. Cursuri secundare la Liceul „Petru Rareș” din Piatra-Neamț. Participă, alături de studenții conduși de N. N. Tonitza, la pictarea Mănăstirii Durău (1935-1937), iar în 1938, devine student

la Academia de Arte Frumoase, Iași. Debut expozițional la Salonul Oficial al Moldovei (1943, Premiul Academiei, unde a fost student). Profesor la Seminarul de la Mănăstirea Neamț (1954-1957), concomitent, a urmat un curs de

Rememorări nemțene

restaurare a monumentelor de artă. A pictat biserici din: Basarabia, Neamț, Bacău și Iași. Expoziții personale și de grup la: Miercurea Ciuc, Bacău, Vatra Dornei și retrospectiva de la Muzeul de Artă din Piatra-Neamț (1993). Membru al Fondului Plastic (1966). A par-

ticipat la Cenaclul literar „Petrodava”. Volumul „Ecouri și umbre în zări de lumină” (1995).

■ 27/1951 – n. **Elvira Gille**, la Bicz, Neamț, biolog, absolventă a Liceului din Bicz (1970) și a Facultății de Biologie, Iași (1977), doctor în biologie, specialitatea farmacognozie, cu lucrarea „Studiu asupra unor specii de digitalis cu mutageneza experimentală în culturile convenționale și in vitro”. Cercetător la Stațiunea de Cercetări „Stejarul” din Pângărați (din 1979). Membră a mai multor societăți științifice din țară și de peste hotare. Autoare a multor lucrări științifice publicate în reviste de specialitate. Profesor la Filiala Neamț a Universității „Spiru Haret” și la Colegiul de Farmacie din Piatra-Neamț.

(N. R. – Prelucrare și actualizare după *Personalități ale culturii din județul Neamț*, un calendar alcătuit de **Constantin Tomșa**, Editura Crigarux & Cetatea Doamnei, Piatra-Neamț, 2014).

Teatrul este o lume între lumi... Este extinderea lumii interioare până la limita lumii cunoscute, extinderea lumii cunoscute până la granițele lumii interioare... (Olivier Py)

Dacă ar fi să definim luna februarie la Teatrul Tineretului, am zice că înseamnă, în primul rând, dialogul cu autorii contemporani: fie dramaturgi, fie autori de carte pentru copii. Acest dialog reprezintă o cuplare necesară la prezent, la realitatea imediată, pentru că dintre toate artele teatrul e ARTA VIE atât prin faptul că se transmite prin corpurile actorilor, dar mai ales prin faptul că trebuie să fie o antenă foarte sensibilă la provocările noastre de fiecare zi. Teatrul este acel spațiu securizant în care fricile noastre sunt îmblânzite, devenind POVESTE.

• LINIȘTE, SE REPETĂ!

În momentul scrierii acestor rânduri sunt repetiții însuflețite pentru premiera ce va avea loc pe 21 și 22 februarie: **ALBASTRU**, pe text de Ionuț Sociu, regia Andreea Vulpe, cu actrii Cătălina Bălălău și Mircea Postelnicu, cu participarea copilului Paul Darius Păduraru, secondat de vocea copilului Matei Nițulescu. Scenografia îi aparține tot lui Ionuț Sociu, iar mișcarea scenică lui Carmen Coțofană. Regizoarea Andreea Vulpe a creat, de asemenea, universul sonor și luminile.

Ne bucurăm să putem juca din nou în Sala Studio - Corneliu Dan Borcia, după o perioadă de reamenajare a acestui spațiu. De altfel, acest spectacol necesită o intimitate spectator-actor pe care mica sală o poate asigura. Ne-ar fi plăcut să putem prezenta spectacolul cu o săptămână mai

devreme, de Ziua Îndrăgostiților, căci ar fi fost un bun prilej pentru cupluri de a reflecta la lucrurile esențiale care îi leagă pe cei doi: cât e magia fluturilor în stomac și cât e responsabilitate, grija unuia pentru celălalt.

Despre textul pe care l-a scris, **dramaturgul-actor Ionuț Vișan afirmă:** „Este o poveste despre greșeli. Despre o femeie care nu mai vrea să se trezească. Despre un bărbat care o așteaptă. Despre un copil care

încă nu s-a născut și care iubește, deja. La capătul drumului nu este moartea, ci o ploaie blândă, o umbrelă, un alt nume rostit pentru prima oară. Poate că iubirea nu salvează, dar ne poate învăța să nu fugim.”

Scânteia care i-a declanșat scrierea acestei piese este în sine o poveste: „Printre jucăriile copilului meu, am găsit un cartonaș despre Univers. Cartonașul cu pricina era despre Stâlpii Creației, o structură macrocosmică descoperită de Telescopul Hubble în 1995. Erau câteva informații de bază, și anume că structura are trei coloane, formate din gaz și praf interstelar. Ceea ce mi-a atras atenția a fost ce scria la final: *Imaginile realizate cu telescopul spațial Spitzer 2022 au descoperit un nor de praf*

Ionuț VIȘAN, dramaturg

fierbinte în vecinătatea Stâlpilor Creației, pe care un mare astronom l-a considerat a fi o undă de șoc produsă de o supernovă. Apariția norului sugerează că unda de șoc ar fi distrus pilonii acum 6000 de ani. Având în vedere distanța de aproximativ 7000 de ani lumină până la acești piloni, ar însemna că au fost deja distruși. Dar pentru că lumina călătorește cu o viteză finită, această distrugere ar trebui să fie vizibilă de pe Pământ în aproximativ 1000 de ani.

Și atunci m-am gândit că, dacă noi putem vedea Stâlpii Creației, deși ei nu mai există de 6000 de ani, înseamnă că, dacă ne-am uita de *acolo*, înspre Pământ, am putea vedea ce se întâmpla cu omenirea acum 4000 de ani. Și dacă ne-am duce mai departe de stâlpii ăștia, dacă am trece de Nebuloasa Acvilei și de Constelația Șarpelui, am putea vedea *acum* ce se întâmpla în preistorie. Și dacă reducem totul la o scară mai mică... dacă noi am fi la diferite distanțe în Univers, și ne-am uita către Pământ, căutându-ne pe noi înșine cu un super telescop, am putea vedea cum ne-am născut... Și dacă reducem totul la o scară și mai mică, chiar aici, pe Pământ, dacă am ști unde și mai ales cum să ne uităm în funcție de lumină, am putea vedea unde am greșit și poate am mai putea repara. *Totul e să știi unde să te uiți.*”

Desigur, povestea din spectacol nu are această ariditate și gravitate

Se repetă la ALBASTRU

științifică. Teoriile științifice sunt înlocuite cu metafora spiralei timpului, pe care alunecă personajul principal feminin. Spectacolul se contruieste pe câteva întrebări. Dacă am stăpâni spirala timpului, ce momente din cea mai puternică poveste de

dragoste am retrăi? Seamănă legile iubirii cu legile astrofizicii? Psihologii spun că iubirea e percepută cel mai intens abia atunci când unul dintre parteneri dispăre din viața celuilalt, așa cum o stea îndepărtată de Pământ e văzută de oameni la mult timp după implozia ei, din cauza efectelor vitezei luminii. **Albastru e o poveste de dragoste în care ura și iubirea sunt fețele aceleiași monede cu care ne plătim trecerea de pe un mal pe altul al existenței.**

Să mai spunem despre acest spectacol că textul său a fost selectat spre montare în urma atelierelor de dramaturgie, desfășurate în cadrul ediției 2025 a Festivalului de Teatru Piatra-Neamț, în care patru tineri actori-dramaturgi au lucrat cu trupa TT pe texte proprii. Există o tendință în teatrul european occidental, preluată și de teatrul românesc în ultimele două decenii, în special, ca artiști de diferite profesii, în special regizori și actori, să devină creatori de texte dramatice, creațiile lor beneficiind de o doză crescută de teatralitate, ca urmare a experienței lucrului la scenă.

• TT ÎNCURAJEAZĂ LECTURA

Ca parte a demersului Teatrului Tineretului de încurajare a lecturii, la începutul lunii februarie am produs un nou spectacol-lectură: „Poveste fără început”, pentru copii de 5-7 ani, după volumul „Povești care te trag de mână” de Adriana Ștefan. **Actorii Cristina Ciulei, Paul-Ovidiu Cosovanu, Valentin Florea și Ecaterian Hâțu**, coordonați de regizorul Vlad Bălan au dat viață unor personaje neobișnuite precum Piratul-de-Frigider sau BalerinPorc. În casele unor familii obișnuite, cu mame obosite și tați puțin dispuși la joacă, lucrurile se complică atunci când copiii deschid ușa Imaginației. Experiența primelor două reprezentații ne-a arătat că acest spectacol-lectură, foarte amuzant și colorat interpretat de actori, e la fel de mult gustat și de copii și de părinți.

A doua reprezentație am fixat-o chiar pe 15 februarie, de Ziua Națională a Lecturii, când am avut-o invitată chiar pe **Adriana Ștefan**,

autoarea poveștilor din spectacolul-lectură menționat. Dacă în decembrie 2025 l-am avut invitat pe Mihai Mănescu, autorul volumelor după care am creat două spectacole-lectură la începutul stagiunii actuale, am continuat acest demers de a le arăta copiilor că există și scriitori vii, contemporani cu ei, nu doar cei morți, canonici, din manuale. Întâlnirea cu scriitorul e o formă puternică de a-i apropia pe copii de cărțile de literatură. Curiozitățile copiilor adresate scriitorului devin o punte care face viața mai ușoară învățătorilor și profesorilor de limba și literatura română.

Revenind la Ziua Națională a Lecturii, mai întâi ne-am binedispus la spectacolul-lectură „Poveste fără început”, iar apoi am stat de vorbă cu autoarea poveștilor interpretate de actorii noștri. Adriana Ștefan a fost

Autografe la TT

foarte emoționată să constate că actorii au întrupat exact tipurile de personaje la care s-a gândit atunci când le-a creat, bucurându-se laolaltă cu cei mici.

Poate că mesajul cel mai puternic transmis de autoare a fost îndemnul

adresat copiilor de a-și urma visele indiferent de contextele în care îi va duce viața.

Adriana Ștefan s-a născut la Vatra Dornei și și-a făcut studiile universitare la ASE București, iar studiile postuniversitare în Franța, la Université d'Orléans și la Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne. În ciuda parcursului profesional în domeniul financiar, pasiunea pentru scris, pe care o are din copilărie, nu a părăsit-o niciodată, așa că din 2017 s-a hotărât să și-o asume. Astfel, a frecventat atelierelor de literatură pentru copii organizate de *Revista de povestiri*, a participat la proiectul colectiv www.noipovesti.ro coordonat de scriitoarea Adina Popescu, iar în 2020 și-a lansat propria platformă de povești pentru copii, www.dridriana.ro. Faptul că poveștile postate și-au câștigat în scurtă vreme cititorii a încurajat-o să facă pasul spre o carte care să-i poarte semnătura. În 2022, a publicat la Humanitas Junior volumul *Povești pe nerăsuflăte*, care s-a bucurat deja de două ediții, în 2024 a publicat *Povești care te trag de mână*, iar în 2025 *Aventurile dragonului Maurice*, în colaborare cu scriitoarea Ana Groszler.

Adriana ȘTEFAN

• CE SPUN CRONICARII DE TEATRU

Horia Ghibuțiu, pe site-ul *Publicistul* a publicat cronica intitulată *Aici, interbelic: Sebastian, Eliade și „Căpitanul” se-ntâlnesc într-un*

teatru, referitoare la spectacolul „Soare, amor și întuneric” după Mihail Sebastian, regia Alexandru Măzgăreanu, cu actorii: Macrina Bârlădeanu, Emanuel Becheru, Paul-Ovidiu Cosovanu, Florin Hrițcu, Mircea Postelnicu.

„Acest spectacol de mare substanță reprezintă un vârf al dramaturgiei românești contemporane. A avut premiera în decembrie, eu l-am văzut la jumătatea lui februarie și vă îndemn să mergeți la Piatra-Neamț și să-l vedeți în eleganta sală a Teatrului Tineretului, merită cu prisosință, e o realizare artistică ieșită din comun. Am asistat acolo la montarea fără cusur și remarcabil de creativă a unui text cu valențe cinematografice, înglobând narațiunea dramatică tradițională, elemente de colaj și ambianță din teatrul post-dramatic, precum și din zona teatrului documentar. (...) Ce izbuteste acest spectacol nu este să ne transmită că a revenit interbelicul sau că, într-un fel, sunt din nou printre noi Mihail Sebastian ori Zelea Codreanu, ci, dincolo de performanța artistică, să ne pună la treabă gândirea critică.”

Călin Ciobotari, pe site-ul *7Iași*, a publicat cronica *Un spectacol bogat, „Nunta însângerată” de la Piatra-Neamț*, din care redăm următoarele fragmente:

„Lectura regizorală a lui Vlad Trifaș rămâne fidelă sensurilor primare ale textului și, mai ales, unui simbolism poetic pe deplin asumat ce face din spectacolul nemțean unul exemplar pentru ce mai înseamnă astăzi metafora în teatru. Cred că, la răstimpuri, oricâtă tentație a „aplicatului”, a „comunitarului” și a „educaționalului” am resimțit, o astfel de imersiune în poezie pură, vizuală și auditivă, e necesară pentru orice reevaluare a sensurilor teatralității.

Marile direcții tematice din *Nunta însângerată* (iubirea, interdicția, ereditatea, tradiția, destinul), la fel ca simbolurile cu care operează poetul andaluz (calul, cuțitul, luna, sângele, moartea) rămân, așadar, intacte.

Servite cu sensibilitate de regie, sunt integrate într-o lume ce se deschide sub ochii noștri: e stranie, exotică, uneori delicat-datată, alteori plutindă în atemporalitate poetică. Ne tulbură, ne contrariază, ne confiscă. (...)

Nunta însângerată - Scenă din spectacol

Una din scenele greu de uitat este cea din final, scenă eminentă tragică, în care întreaga partitură a Antoniei e condusă spre un strigăt al purității, dar și al nevoii de purificare. A te întoarce în lumea impură de fiecare zi cu acest sentiment de urgență neo-cathartică mi se pare unul din câștigurile majore ale spectatorului de la *Nunta însângerată*. Le fel, posibilitatea de a experimenta tragicul în condițiile în care, oficial, am conchis deja că tragicul nu mai e posibil (Steiner), șansa de a simți mila și frica (alte semne oficializate ale tragediei), apoi gustul perfid-excitant al meta-raționalului transportat de tradiție – toate acestea sunt alte privilegii de receptare cu care ieșim din sala de spectacole. E un final ce stă și sub semnul Mamei, rol excelent acoperit de Cătălina Eșanu, notabilă prin revenirea actoricească în forță pe care o probează. Actrița ne prilejuiște simultan întâlnirea cu acea Mamă din povestea lui Lorca, dar și cu ideea de Mamă generică, universală, ce traversează spațiile și timpurile, unindu-le în sinteză afectivă și făcând ca o tandră Andaluzie să renască, la aproape o sută de ani, în chiar inima teatrală a unui oraș montan din estul Europei.”

Cu toții am suferit de lipsa prelungită a soarelui strălucind pe cer, zilele morocânoase de iarnă prinzându-se unele de altele într-un dans care ne-a făcut în ciudă. Dacă duceți dorul soarelui, să știți că noi avem un soare în fiecare spectacol!

Raluca NACLAD, consultant artistic

Mentoratul didactic, încotro?

Am abordat acest subiect pornind de la următoarele aspecte: insuficienta pregătire psihopedagogică și metodică în cadrul formării inițiale a viitoarelor cadre didactice, precum și faptul că unele instituții de formare profesională din domeniu s-au transformat într-un fel de SRL-uri, în care nu se mai pune accentul pe ceea ce înseamnă formarea și dezvoltarea în carieră a cadrelor didactice din sistemul de învățământ preuniversitar.

Plecând de la etimologia termenului *mentor*, acela de călăuzitor, educator, consilier, sfătuitor, îndrumător, putem defini activitatea de mentorat drept un proces de îndrumare și sprijin, bazat pe încredere, unde o persoană experimentată (mentorul) transmite cunoștințe, sfaturi și experiență unor persoane cu mai puțină experiență, pentru a le ajuta să-și dezvolte competențele profesionale și să-și realizeze potențialul în domeniu. Pentru toate acestea, mentorul trebuie să posede mai multe calități profesionale și morale, să reprezinte un adevărat model pentru ceilalți.

Activitatea de mentorat în domeniul educațional reprezintă o provocare pentru toate sistemele educaționale, fiind o necesitate în vederea optimizării continue a activității instructiv-educative, motiv pentru care este analizată în relația cu formarea și dezvoltarea profesională.

Într-un asemenea context, firește, ne întrebăm care ar trebui să fie rolul real al mentorului și al activității de mentorat pentru cadrele didactice debutante și nu numai.

Analizând *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023* cu modificările și completările ulterioare, termenul de *mentor* apare de 39 de ori, în diverse con-

texte, dintre care mi-au atras atenția: la art. 160 (1) se menționează funcția de *mentor*; art. 165 (1) h) *mentor de dezvoltare profesională*; art. 171 (1) Practica pedagogică, numită și stagiatura didactică, este parte a masteratului didactic și constă în desfășurarea de activități didactice în unități de învățământ de aplicație și în alte categorii de instituții și organizații, sub îndrumarea unui profesor mentor, în colaborare cu tutorele de practică din instituția de învățământ superior; la art. 172

este frecvent invocat ca mecanism fundamental pentru susținerea dezvoltării profesionale a cadrelor didactice debutante și pentru creșterea calității actului educațional, în realitate, în sistemul de învățământ preuniversitar, mentoratul este adesea redus la o activitate formală, circumscrisă unor cerințe administrative sau procedurale. Lipsa timpului instituțional alocat, supraîncărcarea cadrelor didactice cu sarcini birocratice, insuficienta formare a mentorilor și recunoașterea limi-

explicarea, coordonarea și modelarea tipurilor de comportament, precum și a transferului rapid de cunoștințe. Pentru ca toate acestea să aibă impactul dorit, este nevoie de un proces continuu al dezvoltării profesionale a profesorului mentor. Pluralitatea și responsabilitatea rolului de mentor produc interes sporit pentru îndeplinirea acestuia la cele mai înalte standarde profesionale. Putem observa că relația socio-profesională dintre mentor și persoana mentorată trebuie să fie bazată pe o legătură de încredere reciprocă.

Datorită faptului că, mentorul este un coleg cu un grad relevant de experiență didactică care conduce și coordonează creșterea și dezvoltarea profesională a cadrului didactic începător prin activități de mentorat, pot fi identificate mai multe tipuri de sprijin privind îndrumarea profesională: sprijin informațional (cele mai noi cunoștințe, accesibile), sprijin instrumental (cristalizarea deprinderii de a învăța, de a selecta materialele, de a discerne asupra informațiilor), sprijin evaluativ (feedback de esență prin care să aprecieze calitatea și cantitatea prestației debutantului), sprijin emoțional (susținere și înțelegere). Este necesar ca profesorul începător să distingă diferența dintre abilitate, deprindere și competență, astfel va cunoaște cum să instrumenteze orice informație și cum să construiască demersurile didactice pentru orice tip de lecție/activitate.

Prof. dr. Mihai FLOROIA
(continuare în numărul viitor)

(Extras din prezentarea *Activitatea de mentorat între deziderat și realitate*, susținută în cadrul Simpozionului Regional *Mentorat și calitate – premisa performanței în educație*, organizat de CCD Neamț, ianuarie 2026).

(1) întâlnim expresia *mentorat didactic*, iar la al. (2) se precizează că *Se înființează Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică ...*; art. 186 (3) *mentor pentru formarea continuă a cadrelor didactice*; art. 194 (6) vine cu mențiunea *mentor pentru management educațional* care să consilieze directorii și directorii adjuncți aflați la primul mandat; etc.

După cum observăm, în plan normativ și strategic, mentoratul este conceput ca o relație formativă complexă, bazată pe colaborare, reflecție pedagogică și transfer de bune practici, având drept scop facilitarea integrării profesionale și consolidarea identității didactice. Cu toate acestea, între acest deziderat instituțional și realitatea practicilor din învățământul preuniversitar se manifestă adesea un decalaj semnificativ.

Chiar dacă în discursul educațional contemporan, mentoratul

are rolul acestora în evaluarea profesională conduc frecvent la practici de mentorat fragmentare și inegale. În multe contexte școlare, relația mentor-debutant se concentrează preponderent pe conformarea la cerințe curriculare și administrative, în detrimentul dimensiunii reflexive și formative a activității de mentorat.

Putem afirma că mentoratul reprezintă acel proces al devenirii în care se edifică o relație reciprocă, axată pe relaționare și dezvoltare, concentrându-se pe oferirea suportului emoțional și profesional dintre cadrul didactic mentor și cadrul didactic debutant.

În activitatea sa, mentorul oferă suport continuu, încredere și ajutor profesorului debutant. Din perspectivă socio-umană, mentorul devine persoana care încurajează, consiliază în vederea avansării în carieră a discipolului, iar din perspectiva profesională, are un rol extrem de important în

0 **3. TEODOREANU, Ionel** (6 ian. 1897 – 3 febr. 1951) – 75 de ani de la moartea scriitorului;

06. MANIU, Adrian (6 febr. 1891 – 20 aprilie 1968) – 135 de ani de la nașterea scriitorului;

14. MAIOR, Petru (cca. 1760 – 14 febr. 1821) – 205 de ani de la moartea istoricului și filologului;

15. HARET, Spiru (15 febr. 1851 – 17 dec. 1912) – 176 de ani de la nașterea cărturarului;

17. HEINE, Heinrich (13 dec. 1797 – 17 febr. 1856) – 170 de ani de la moartea scriitorului german;

17. PARASCHIVESCU, Miron Radu (2 oct. 1911 – 17 febr. 1971) – 55 de ani de la moartea scriitorului;

18. ARICESCU, Constantin D. (1823 – 18 febr. 1886) – 140 de ani de la moartea omu-

CALENDAR – februarie 2026

lui politic;

19. BRÂNCUȘI, Constantin (19 febr. 1876 – 16 martie 1957) – 150 de ani de la nașterea sculptorului;

19. BRETON, André (19 febr. 1896 – 28 sept. 1966) – 130 de ani de la nașterea poetului francez;

19. GIDE, André (22 noiembrie 1869 – 19 febr. 1951) – 75 de ani de la moartea scriitorului francez;

19. SORESCU, Marin (19 febr. 1936 – 8 dec. 1996) – 90 de ani de la nașterea poetului;

23. KEATS, John (31 octombrie 1785 – 23 febr. 1821) – 205 de ani de la moartea poetului;

25. BOLLIAC, Cezar (23 martie 1813 – 25 febr. 1881) – 145 de ani de la moartea poetului;

28. LAURIAN, August Treboniu (17 iulie 1810 – 28 febr. 1881) – 145 de ani de la moartea istoricului. (*Red.*)

Povestea Clubului de lectură „AutonOM”

În orașul nostru care mustește de întâmplări culturale, una dintre cele mai interesante și incitante este legată de Clubul de lectură „AutonOM”. La acesta au aderat un număr mare de intelectuali, îndrăgostiți de lectură, care se întâlnesc lunar pentru a discuta și a-și exprima impresiile despre o anumită carte, care constituie subiectul ședinței respective.

Povestea clubului, care este de fapt un vis transformat în realitate, a pornit acum un an și jumătate, de la colaborarea sinergică dintre **Cătălina Nicola**, directorul executiv al Fundației Autonom și **Claudia Dramu**, coordonatorul Departamentului Administrativ. *Eu și Claudia avem o relație extraordinară, atât profesional, cât și personal. Facem echipă bună și organizăm multe evenimente împreună. Am cooptat-o și pe Mihaela Aparaschivei pentru rolul de coordonator de discuții. Este profesoară de limba și literatura română la Școala Gimnazială din Săvinești și am cunoscut-o în urmă cu doi ani, când a coordonat o lansare de carte pentru copii, organizată în amfiteatrul Autonom. Ne-a fost recomandată de cei de la Humanitas și a gestionat impecabil întâlnirea, reușind să îi țină captivați pe micii cititori pe tot parcursul evenimentului – ne măturisește Cătălina Nicola, vorbind despre începuturile acestei inițiative.*

Eu am început să particip la Clubul de lectură „AutonOM”

odată cu întâlnirea de vineri 23 ianuarie 2026, când s-a comentat o carte vedetă a marelui scriitor peruan **Mario Vargas Llosa**, romanul *Povestașul*.

Pentru început, Mihaela Aparaschivei, ne-a provocat la un exercițiu de spargere a gheții și de conectare la lectura zilei, printr-o introspecție, din care să relatăm ce rol ne dorim să avem în acest grup și care sunt poveștile care ne ne-au atras în copilărie. Iată ce a declarat **Claudia Dramu**: *Lectura mea preferată a fost și este „Amintiri din copilărie”, de Ion Creangă. Îmi asum rolul de organizator și cel de cititor. De când vin aici înțeleg mai bine cărțile, mai ales după ce vă ascult pe fiecare dintre voi, de aceea consider că este un mare, mare câștig acest club. Motivația mea inițială a fost de a o ajuta pe Cătălina în ideea ei de pionierat, pentru că, a atrage aici oameni din afara organizației noastre, a organiza acest eveniment cu regularitate, a mobiliza participanții să citească, apoi să vorbească în public – iată câteva obstacole care inițial ni s-au părut greu de depășit. Dar am văzut în Cătălina dorința aceasta de a nu renunța cu orice preț la acest proiect, în care a pus foarte mult suflet și astfel am început și eu să cred în reușită.*

Introducerea în discuțiile propriu-zise a început cu un fragment din cartea *Povestașul*, în lectura Mihaelei Aparaschivei: *Voiam să vă spun mai curând că eu n-am fost ceea ce sunt acum, am devenit po-*

vestaș după ce am fost ceea ce sunteți voi acum, ascultători. Asta am fost eu, ascultător; s-a întâmplat fără

tilor și a oraltății în menținerea vie a memoriei colective și a identității comunității, nevoia de protejare a

să vreau și singur am descoperit.

Tălmăcind în acest citat că este vorba despre o devenire pe care o putem genera prin fiecare poveste, am înțeles din comentariile membrilor clubului, că romanul combină două fire narrative, două tipuri de stiluri și că aveam de citit o carte provocatoare, în care amintirile autorului despre colegul din tinerețea universitară, atras irezistibil de o cultură amazoniană, alternează cu povestirile pline de poezie ale unui povestaș enigmatic, dintr-un trib peruvian. Astfel romanul pune în discuție: etica misiunilor de colonizare culturală și religioasă, ideea de a-ți găsi sensul între două lumi aparent ireconciliabile, puterea poveș-

naturii, legitimitatea aculturației etc. O pledoarie pentru păstrarea diversității culturale într-o lume tot mai globalizată!

Următoarele întâlniri sunt dedicate literaturii române contemporane și se vor desfășura astfel:

27 februarie 2026 – „Sunt o babă comunistă”, de Dan Lungu;

27 martie 2026 – „Mai puțin decât dragostea”, de Bogdan Crețu;

24 aprilie 2026 – „Urma”, de Adrian Alui Gheorghe.

Deci, stimați iubitori ai lecturii, dacă până pe 27 februarie vă faceți timp pentru a citi cartea „Sunt o babă comunistă”, sunteți bineveniți la Clubul de lectură „AutonOM”.

Gianina BURUIANĂ

Dumitru Bostan Jr. cu o nouă expoziție la Fundația Autonom

Este ușor de observat că în ultima vreme Fundația Autonom își face simțită prezența din ce în ce mai pregnant în orașul nostru, ca un rafinat organizator de evenimente. Astfel, joi 22 ianuarie 2026 protagonistul principal a fost pictorul **Dumitru Bostan Jr.** care, în cadrul celui de-al IX-lea vernisaj găzduit de organizație, a prezentat publicului expoziția „Vedere din Piatra-Neamț”.

Pentru a intra în atmosferă, prezentatoarea **Teona Mihaela Răcheriu** a deschis manifestarea cu următoarele cuvinte: *Mă bucur să fim împreună într-o seară dedicată artei, sensibilității și întâlnirilor care ne aduc mai aproape unii de alții. Așa cum v-ați obișnuit, Fundația Autonom își deschide acest spațiu către comunitatea din Piatra-Neamț pentru proiecte educaționale, culturale și artistice în care credem și pe care le susținem cu drag.*

Spații generoase, ingenios luminate și cu forme surprinzătoare – pentru expunerea tablourilor, un amfiteatru construit după cele mai moderne tipare ale arhitecturii – unde s-a des-

Dumitru Bostan jr.

fășurat vernisajul, informații și referiri de calitate oferite de criticul de artă Emil Nicolae și de pictorul Dumitru Bostan Jr., un spirit cald și prietenos de gazdă omenenoasă și primitoare, iată doar câteva din ingredientele care au făcut o reușită totală din această activitate.

Pentru început, elevi de la Liceul de Artă „Victor Brauner” din Piatra-Neamț au creat o atmosferă propice unui aflus de emoție, prin interpretări muzicale cu putere de a impresiona: Darius Maxim la clarinet, acompaniat la pian de prof. Gabriela Rău (*Concert pentru clarinet și pian*, compus de Franz Krommer), și duetul format din Corina Turcu (flaut) și Tudor Poiană (pian) care au interpretat *Arabesque pentru flaut și pian* (compozitor Alphonse Catherine).

Revenind la Dumitru Bostan Jr., trebuie spus că a absolvit Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București, secția artă monumentală-restaurare, fiind discipol al profesorilor Simona Vasiliu-Chintilă și Dan Mohanu. Este membru al Uniunii Artiștilor Plastici

Gianina BURUIANĂ

(continuare în pag. 14)

Mădălin Daniel Țibichi – „Eroare de percepție”, la Sestri Art Gallery

Luna februarie a adus, la Sestri Art Gallery – spațiu de expunere tot mai activ în viața culturală pietreană –, prima expoziție de grafică a ieșeanului Mădălin Daniel Țibichi, intitulată „Eroare de percepție”. Artistul are o prezență expozițională densă, participând, în ultimii ani, la numeroase manifestări plastice de grup și personale.

„Artistul Mădălin Țibichi ne propune, de această dată, prin abordarea unui tehnici ancestrale, desen în tuș, fragmentarea gândirii umane, o rupere de lumesc, prin care artificialul poate captiva creierul prin uneltele aparent sociale, însă, în urma penelului mânuit de IA, rămân doar pete fără conținut, o pânză impersonală, inexpressivă, nenaturală. Aceste coduri QR nu pot citi sau întreține ființarea, pământul e sec și secătuit de viață, nu curge, nu crește și moare. Aceste coduri de bare pot oare citi sau întreține viața? Muzica, viața, joaca, moartea însăși, pot fi oare reduse la un sistem binar? Credința, mirosul tămâiei, simțirea dinăuntru bisericii pot oare fi reduse la niște cifre. Ceea ce e sfânt poate fi redus la un cod? Las aceste întrebări să fie dezbătute de artist și critic”, a afirmat **dr. Ecaterina Ganea, curatorul expoziției.**

Cele 30 de lucrări au dimensiunea A4 și au fost realizate pe o hartie specială, veche de 50 de ani, îngălbenită natural, printr-o metodă de la regretatul plastician Mircea Eugen.

„Titlul are legătură cu inteligența artificială, cu tehnologia, în special. Toată expoziția,

de fapt, este foarte actuală. Omul la noi încă mai merge cu căruța, dar, în schimb, iată, folosește tehnologia evoluată, vrând-nevrând, însă problema este cu cei care rămân în urma tehnologiei. Și eu sunt în urma tehnologiei, nu pot și nici nu mi-am propus să țin pasul cu ea. Lucrările le-am realizat destul de repede, în trei zile”, a spus autorul expoziției.

Despre creațiile lui Mădălin Țibichi a vorbit, la vernisajul din 11 februarie 2026, **criticul de artă Emil Nicolae.** „Acesta-i mesajul, vine peste noi IA, vin algoritmi, unii filosofi spun că suntem într-o perioadă postumană. Este o expoziție nuanțată, mesajul transmis lasă loc și de colaborarea cu nouitatea tehnologică, dar, în același timp, accentuează o parte a mesajului care susține calitățile umane pe care trebuie să le păstrăm în continuare, indiferent de ce mai aduce nou această tehnologie. Dacă în celelalte expoziții Mădălin Țibichi a etalat o coloristică performantă, acum ne surprinde cu grafica. Oare ce s-ar întâmpla dacă dintr-un tablou, cu

o culoare impresionantă, am scoate cromatica? Ar trebui să rămână desenul, care-mi va spune

dacă autorul știe sau nu știe să deseneze. Mădălin Țibichi, prin știință, prin măiestrie, prin talent, face o adevărată demonstrație de desen”.

Meritul acestei frumoase serate culturale a revenit și **prof. Anca Luminița Macavei** (vioară), **prof. Daria Bidi** (pian) și **Alessei Asmarandei** (vioară), care au încântat auditoriul cu sonorități rafinate.

A consemnat Violeta MOȘU

Dumitru Bostan Jr. cu o nouă expoziție la Fundația Autonom

(urmăre din pag. 13)

din România și, de la debutul din 1986 a participat la numeroase proiecte personale și colective, dintre care: Expoziție de grup „Interstițiu plastic-Nemțeni la Palatul Brukenthal”, Muzeul Național Brukenthal, Sibiu (2014); Saloanele Astrei, Sibiu (2014); Expoziție de grup „4 Plus”, Elite Art Gallery, București (2014); Expoziție personală, Muzeul de Artă, Piatra-Neamț (2015); Expoziție colectivă, Muzeul Bucovinei, Suceava (2017); Expoziția grupului „4 Plus”, Muzeul „Ion Irimescu”, Fălticeni (2018); Expoziția grupului „4 Plus”, Muzeul Bucovinei, Suceava; Expoziția grupului „4 Plus”, Muzeul de Artă din Piatra-Neamț, (2019). În 2009 a obținut Premiul pentru grafică al Bienalei „Lascăr Vorel”, Piatra-Neamț iar în 2019 Premiul „Victor Brauner”. Lucrările sale se regăsesc astfel în numeroase colecții private și muzeale din țară și din străinătate.

Criticul de artă **Emil Nicolae** ne-a ajutat să privim cu un ochi mai atent lucrările lui Dumitru Bostan Jr., pentru a desluși mai bine universul său artistic: *După grafică și acuarelă, se pare că până la urmă*

dragostea lui Dumitru Bostan Jr. rămâne uleiul pe pânză. Și eu cred că este așa pentru că el ține la școală, ține la educația plastică, ține la ceea ce a învățat și la ce învață pe drum. Nu aleargă după succes, de aceea îl putem numi un artist ascuns, dar opera lui circulează chiar și fără maestru. De la Simona Vasiliu-Chintilă a învățat rigoarea, astfel încât să fie în stare să creeze un tablou în funcție de ceea ce a

acumulat. Pe de altă parte, a fost prieten și coleg la Complexul Muzeal Județean Neamț cu Mircea Ciacâru, cu care a avut o colabo-

rare exemplară, continuând cu respect ceea ce a învățat și de la acesta. Este un om serios dar pe care seriositatea nu-l plafonează, iar libertatea lui se exprimă în cromatica din tablou. El nu urmărește subiectul, care este doar un pretext, ci face o pictură fără mesaj și lozinci, privind-o ca pe o provocare, cu scopul de a aduce în lumină cromatica. Sunt artiști care în partea de compoziție insistă pe formă, pe desen, culoarea fiind doar un pretext. Aici este exact invers, forma e doar un punct de sprijin pentru culoare.

A luat apoi cuvântul pictorul expozant, care a mărturisit: *Pasiunea pentru culoare o am de la tatăl meu, mai ales că el o aborda științific, privind-o ca vibrație sau undă, aspecte pe care eu nu le stăpâneam prea bine. Expoziția pe care o ofer astăzi, cu denumirea „Vedere din Piatra-Neamț”, ne demonstrează că orașul nostru este încă destul de ofertant ca imagini, care mi-au oferit o bună sursă de inspirație.*

Evenimentul a continuat prin semnalarea faptului că la etaj se află expoziția de pictură a unui grup de talenți elevi de la Colegiul Național „Calistrat Hogaș”, coordonați de **profesor Oana Gârbea.** Aceștia demonstrează că drumul artei în-

cepe devreme, cu multă muncă, răbdare și dorința de a exprima ceva personal, care să le reliefeze unicitatea. *E ușor să spui „pictură”, e ușor să spui „culoare”, dar pentru adolescenți arta înseamnă mult mai mult. E un mod de a se descoperi pe ei înșiși, de a colabora între ei, de a vorbi și chiar de a se răzvrăti, de a se face auziți și înțeleși. Mă bucur că am ocazia să lucrez cu ei, să-i văd cum evoluează și sunt mândră de ei – a declarat prof. coordonator Oana Gârbea.*

Am aflat apoi de la Teona Mihaela Răcheriu, că la etajul 3 se află expoziția Petruței Isachi, angajată la Autonom la departamentul Contabilitate, o fire sensibilă și discretă care în ciuda emoțiilor care o stăpâneau a povestit modul în care și-a descoperit înclinația spre desen și și-a descris parcursul artistic.

Finalul serii a fost rezervat vizitării celor trei expoziții de către publicul numeros, unde s-au legat discuții savuroase și elevate, asezate cu delicioasele preparate și prăjituri oferite de gazde. S-au adresat întrebări protagoniștilor, într-o atmosferă de zile mari, și toți ne-am delectat în bucuria de a fi împreună.

Ce urmăriți când priviți o operă de artă?

– Mă interesează, în principal, exercițiul pe care-l face un artist cu el însuși, cu credința sa, și care sunt lucrurile noi pe care le aduce în arta pe care o etalează. Din momentul în care am văzut-o, cred că opera de artă nu-i mai aparține, este a mea. Deci, mai întâi mă uit ca la ceva ce nu-mi aparține, după aceea, mă uit ca la ceva ce e cu gelozie al meu. Odată trecut acest examen al sincerității, începem să ne gândim la lucruri care se referă la originalitate, la autenticitate, la frumusețea în sine, la noutățile pe care le aduce și pe care le simțim, pe care le intuim în mod obligatoriu. La sfârșit, dacă ne simțim prieteni cu cele pe care le-am văzut, ajungem să ne confundăm cu opera de artă și simțim că acolo se află ceva straniu și frumos numit valoare.

• **Desenul este un exercițiu teribil al sincerității**

– Cum putem să ne dezvoltăm simțul valorii? Cum putem determina valoarea unei creații?

– Genul proximal al artelor plastice este desenul. El este o probă de foc. Desenul este un exercițiu teribil al sincerității. Dacă podul palmei a trebuit să se sprijine de suport, lucrul acesta îl seizezi instantaneu privind o lucrare. Poți deja să spui că acolo nu există sinceritate, că acel artist este, de fapt, un pseudoartist, pentru că mâna lui nu este capabilă să se ridice în zbor deasupra suportului. În zona picturii, diferența specifică este culoarea. Intuiești rapid că anumite vecinătăți nu că nu sunt armonioase, dar, pur și simplu, nici în dizarmonie nu există, sunt absolut artificiale. Și, uneori, această lipsă de naturalitate duce la un cuvânt straniu: bălmăjeală. Și această bălmăjeală deranjează, pentru că, practic, e un ghem fără început și fără sfârșit.

• **Michelangelo a ținut în mână 50.000 de scuți de aur**

– Vorbiți-ne despre orgoliile artistului contemporan. Sunt mari?

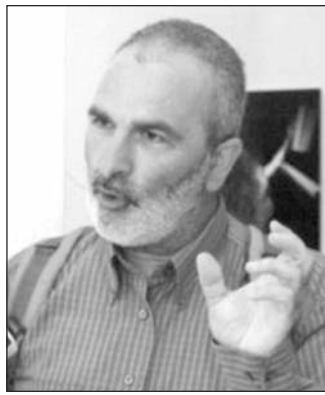
– Nu mai sunt atât de mari. Artistul contemporan își recalibrează locul în lume. Există acum suficiente evenimente, cum sunt Bienalele mari de la Veneția, de la São Paulo, unde artiștii se întâlnesc și-și omologhează

opera. Astăzi, opinia publică știe mai ușor un nume de actor decât un nume de pictor. Picasso, în vremea sa, a fost unul dintre cei mai cunoscuți oameni din lume. Gândiți-vă, Michelangelo a ținut în mână 50.000 de scuți de aur, a fost foarte bogat. Picasso a avut automobil, ceea ce era o mare realizare pe atunci. Un automobil era la momentul acela la fel de scump precum

neoexpresionist, pictează figurile cu capul în jos. Eram student și i-am văzut lucrările într-o expoziție la București. Îmi mai place și Joseph Beuys, tot neamț, care a expus în toată lumea. A fost pilot în Al Doilea Război Mondial și a căzut cu avionul în zona Crimeei și era grav rănit și tătării nomazi l-au găsit și l-au uns în grăsime și lână și a supraviețuit. A devenit

Iulian Bucur, muzeograf, critic de artă: „Admirația pentru frumos este un semn pe care-l primim la naștere”

Criticul de artă Iulian Bucur este coordonatorul secției Etnografice de la Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” din Bacău. A absolvit Colegiul Național „Gheorghe Vranceanu” din Bacău și Facultatea de Istoria și Teoria Artelor a Universității Naționale de Arte din București. Iulian Bucur captivează prin bogăția de cunoștințe și prin maniera agreabilă a expunerii.

astăzi un iaht. Dar, chiar și Michelangelo a avut nevoie de un profesor ca Ghirlandaio. Chiar și Leonardo a avut nevoie, Verrocchio a fost profesorul lui. Artiștii plastici sunt înlănțuiți și chiar dacă sunt aroganți și cred că au inventat lumea, destul de puține dintre cele inventate sunt invențiile lor reale. Multe sunt lucruri pe care le-au desprins și pe care le-au învățat de la înaintașii lor.

– Îmi puteți da exemple de artiști pe care-i admirați?

– Din arta românească, eu îi admir pe cei care au făcut parte din gruparea Prolog, deoarece, în vremuri tulburi, au reușit să-și păstreze cugetul curat. Din lumea mare, îmi place tare mult un neamț pe care-l cheamă Georg Baselitz. Este binecunoscut pentru lucrările sale figurative de stil

un creator vizual important și această experiență pe care a trăit-o a devenit un crez artistic pentru el.

• **Profesoara Antoneta Botezatu m-a făcut să mă îndrăgostesc de lumea artei**

– Cine v-a făcut să iubiți arta?

– Admirația pentru frumos este un semn pe care îl primim la naștere, este un semn indelebil, așa cum spun teologii, și eu cred că, în mod secret și fără cuvinte, în fiecare clipă, căutăm să ne urmăm acest crez al găririi frumosului. Eu provin din localitatea băcăuană Nicolae Bălcescu, am învățat la Colegiul Național „Gheorghe Vranceanu”, și în prima zi de liceu am fost în vizită la muzeu și m-am gândit ce frumos ar fi să lucrez printre exponate. Și gândul acela trecător mi l-am aminat peste vreo 10 ani, chiar când am

ajuns să lucrez într-un muzeu. Eu, la acest liceu, am studiat Istoria Artelor, Istoria Religiiilor. Profesoara Antoneta Botezatu m-a făcut să mă îndrăgostesc de lumea artei. Acum, peste ani, îmi dau seama că a avut un rol hotărâtor în alegerea profesiei mele.

– Câtă muncă se află în spatele acestor interesante prezentări de artă pe care le faceți?

– Inevitabil, trebuie să te oprești câteva clipe în ziua în care trebuie să vorbești și să te gândești care sunt ideile pe care trebuie să le expui, pentru că altfel nu se poate. Cred că e foarte importantă privirea prietenoasă pe care o schimbi cu oamenii care te ascultă. Toți cei care au vorbit vreodată mult mai bine decât mine în fața unui public avizat spun că aceasta e cheia. Sigur, trebuie să crezi și un fond captivant de idei care să rezoneze cu oamenii care te privesc. Și să fii autentic, cred că este la fel de important.

• **Iulian Antonescu era un neîntrecut specialist și un strălucit orator**

– N-aș vrea să încheiem fără să-l readucem în atenție pe marele om de cultură Iulian Antonescu, născut la Piatra-Neamț, ctitorul muzeisticii băcăuane.

– Avem la muzeu un act de donație și pe acest document există semnătura lui Iulian Antonescu. Este o semnătură care ne prezintă omul: blând, cald; omul care făcea literalele destul de mari astfel încât să arate chiar și pe o simplă foaie că poți cuceri lumea. Și Iulian Antonescu, mai ales, prin talentul său oratoric, chiar a cucerit lumea. În anul 1971, când deja se pregătea să plece la București și să devină importantul director al Direcției Generale a Muzeelor din România, era un om care deborda de încredere. Era un neîntrecut specialist și un strălucit orator. Toți cei care au avut șansa să-l audă vorbind au fost vrăjiți de lucrurile pe care le știa și de felul în care rostea cuvintele. Din păcate, a scris foarte puțin, dar, să știți, nici Iisus n-a scris foarte mult, nici Socrate. Mai mult de atât, este foarte trist că niciun discurs, nicio prelegere de-ale sale n-au fost înregistrate.

A consemnat Violeta MOȘU

8. GALACTION, Gala (16 aprilie 1879 – 8 martie 1961) – 65 de ani de la moartea scriitorului;

09. PETRESCU, Cezar (1 decembrie 1892 – 9 martie 1961) – 65 de ani de la moartea scriitorului;

10. DULFU, Petre (10 martie 1856 – 31 octombrie 1953) – 170 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului;

12. IBRAILEANU, Garabet (23 mai 1871 – 12 martie 1936) – 90 de ani de la moartea scriitorului;

17. VISCONTI, Luchino (2 nov. 1906 – 17 mart. 1976) – 50 de ani de la moartea regizorului italian;

20. GOGA, Octavian (20 martie 1881 – 7 mai 1938) – 145 de ani de la nașterea poetului;

20. TOPÂRCEANU, George (20 martie 1886 – 7 mai 1937) – 140 de ani de la nașterea

CALENDAR – martie 2026

poetului;

23. MARTIN du GARD, Roger (23 mart. 1881 – 22 aug. 1958) – 145 de ani de la nașterea scriitorului francez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1937;

28. VARGAS LLOSA, Mario (28 mart. 1936 – 13 apr. 2025) – 90 de ani de la nașterea

scriitorului peruvian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 2010;

30. GOYA, Francisco de (30 mart. 1746 – 16 apr. 1828) – 280 de ani de la nașterea pictorului spaniol;

31. DESCARTES, René (31 mart. 1596 – 11 febr. 1650) – 430 de ani de la nașterea filozofului francez;

31. PILATT, Ion (31 martie 1891 – 17 aprilie 1945) – 135 ani de la nașterea poetului;

31. VULCAN, Iosif (31 martie 1841 – 8 septembrie 1907) – 185 de ani de la nașterea scriitorului.

Red.

Educația fără profesori: cine poartă răspunderea?

● Interviu cu Ana Cimpoeșu, președinta Centrului Sindical Rural Hâncești din Domeniul Educației și Științei

Organizația sindicală din Hâncești întru-nește aproximativ 2500 de membri. Într-un sistem atât de diversificat, precum cel din învățământ, cum reușiți să mențineți unitatea sindicală?

– Menținerea unității sindicale este un obiectiv destul de dificil de realizat, dar noi ne străduim să utilizăm toate mijloacele, pentru a-l atinge. În primul rând, este important să avem o comunicare eficientă și aici aș menționa eficiența liderilor noștri din cele 93 organizații sindicale primare, care sunt esențiali în asigurarea unei comunicări clare și transparente cu toți membrii, indiferent de nivelul lor de implicare sau de localitatea unde activează. Apoi, toate categoriile de membri își au reprezentanți în structurile de conducere și decizie ale sindicatului, consolidând sentimentul de incluziune și reprezentare. De asemenea, punem accentul pe educație și formare, iar anul 2025 a fost unul destul de efectiv în acest sens, reușind să formăm și informăm peste 1000 de membri de sindicat în diverse domenii: negocierile colective, securitatea și sănătatea în muncă, protecția socială sau acordarea primului ajutor în caz de accident. Promovăm parteneriatul și dialogul social pentru a aborda problemele și a găsi soluții benefice pentru toți membrii. Organizăm activități culturale și sportive comune, cum ar fi Festivalul creației artistice, sau Spartachiada angajaților din învățământ, excursii, care consolidează legăturile între membri și promovează sentimentul de apartenență. Deja de doi ani consecutiv, în vacanțele de iarnă și vară, organizăm concediile de odihnă și tratamentul la sanatoriul „Bucuria Sind”. Suntem alături de membrii noștri de sindicat, susținându-i în momentele dificile, acordând ajutoare materiale și asistență juridică.

– Care ar fi cele mai mari provocări cu care se confruntă membrii de sindicat din raionul Hâncești?

– Ne confruntăm cu aceleași probleme ca și colegii noștri din toată țara: suprasolicitementul, care vine din volumul mare de lucru, mediul stresant și grija zilei de mâine. Lipsa acută de cadre didactice și salarizarea insuficientă influențează mult sarcina didactică. Această criză structurală creează un cerc vicios, care afectează direct calitatea actului educațional și sănătatea angajaților.

Din cauza deficitului de personal, profesorii rămași în sistem sunt nevoiți să preia **1,5 normă didactică, în unele cazuri și mai mult**. Această „supraviețuire profesională” duce la epuizare rapidă. În școlile mici din raion, cadrele didactice ajung să predea materia din arii curriculare diferite, pentru care nu au întotdeauna pregătirea necesară, fapt ce compromite standardele de învățare, dar și starea de bine a cadrului didactic. Iar mediul stresant este agravat de comportamentul deviant al elevilor și cerințele nejustificate din partea părinților – ceea

ce devine în ultimul timp o cauză importantă în abandonul profesiei, în primul rând, de către cei tineri.

– Statul oferă indemnizații temporare de până la 200 de mii de lei pentru profesori debutanți. Reacția lor nu întotdeauna e cea așteptată. Cum credeți, acest debut ar putea fi extins în timp, cu aceeași răsplată? Pentru că tinerii abandonează profesia în primii ani.

– Pentru a combate criza de personal, re-

simțită inclusiv în raionul Hâncești, unde se raportează anual aproximativ 100 de posturi vacante, Ministerul Educației și Cercetării implementează o serie de măsuri strategice de atragere a tinerilor în sistemul de învățământ: pe lângă indemnizația mărită la 200.000 lei în primii 5 ani de activitate, statul compensează cheltuielile pentru închirierea locuinței, consumul de energie electrică și termică. Tinerii specialiști beneficiază de o reducere de 75% a sarcinii didactice în primii 5 ani de activitate, păstrând salariul integral, pentru a facilita adaptarea profesională, aproximativ 1.000 de mentori sunt alături de tineri, oferind ghidaj și sprijin continuu. Totuși, tinerii pleacă spre alte domenii, mai atractive din punct de vedere financiar, dar și de prestigiu. Cu regret, să fii astăzi profesor nu mai este o mândrie! Dar mai este o cauză: după 5 ani salariul scade, chiar dacă deja se conferă și un grad didactic. De aceea este necesar să se majoreze salariile din învățământ substanțial, nu pe bucațele.

– Cum colaborați cu conducerea Direcției Învățământ?

– Avem o colaborare eficientă cu Direcția Învățământ Hâncești. Cu doamna Valentina Tonu, Șefa Direcției, avem un dialog deschis, ce facilitează soluționarea constructivă a problemelor, într-un domeniu marcat de provocări legislative și financiare constante. Această relație de parteneriat permite transformarea prevederilor legale din simple texte în beneficii reale pentru profesori. Astfel, fiecare angajat, membru de sindicat, este protejat prin clauze mai favorabile decât cele minime prevăzute de Codul

Muncii, negociate prin Contracte colective de muncă la nivel de unitate, iar o comunicare deschisă permite soluționarea divergențelor la nivel local.

– Ce v-a obosit cel mai mult în activitatea sindicală și ce vă ține, totuși, în prima linie?

– Îmi place ceea ce fac. Să fii lider sindical nu este deloc ușor, dar încrederea celor ce m-au reales în această funcție, mă face să merg mai departe. Într-o lume tot mai individualistă, mă strădui să mențin coeziunea unui grup, care luptă pentru un scop comun: perpetuarea școlii întru asigurarea viitorului unei societăți educate.

– Ați fost vreodată presată să „nu tensionați situația”? Cum ați reacționat?

– Nu este deloc plăcut. Dar am un „spate” puternic – membrii de sindicat.

– Dacă ați avea la dispoziție un minut în fața decidenților naționali, ce le-ați spune fără menajamente?

– În general, factorii decizionali recunosc necesitățile și problemele sistemului de învățământ și asta am resimțit-o în urma acțiunii de sensibilizare și presiune sindicală „Foaia Albă”, organizată de Federația Sindicală a Educației și Științei în data de 16 decembrie 2025. Urmarea a fost o petiție online care cere evitarea înghețării salariilor în sectorul educațional, semnată de peste 10.000 de persoane. Dar ne amăgesc iarăși cu promisiuni despre o Lege de salarizare nouă și „dreaptă”. Educația e o problemă stringentă și de aceea le-aș spune:

Majorați salariul AZI! Învățământul nu poate fi declarat prioritate națională, iar cei care lucrează în acest domeniu să fie salariați mult sub media pe economie! Investiți în Oameni, nu doar în pereți: școlile-model sunt necesare, dar o clădire modernă fără profesori motivați și respectați este doar un muzeu scump! Protejați profesorul în fața agresivilor și a lipsei de respect!

– Doamna Cimpoeșu are o misiune sindicală la nivel republican, sunteți reprezentantă a Confederației Naționale a Sindicatelor în raionul Hâncești. În ce constă această responsabilitate?

– În calitate de reprezentantă a Confederației Naționale a Sindicatelor în raionul Hâncești, misiunea mea depășește sfera educației, promovând interesele tuturor ramurilor sindicale din raion. De fapt, sunt vocea oficială a mișcării sindicale în raport cu autoritățile publice locale, patronatele și organizațiile societății civile din raionul Hâncești. În acest sens vreau să menționez implementarea la Hâncești a Parteneriatului Local de Ocupare. Această inițiativă, lansată sub egida Organizației Internaționale a Muncii (OIM), a demonstrat forța dialogului social, facilitând crearea Comisiei raionale pentru consultări și negocieri colective, condusă de către vicepreședinta raionului pe domeniu social, dna Aliona Grigoraș. Am negociat Convenția Colectivă la nivel de raion, care aduce beneficii suplimentare membrilor de sindicat. (Preluare din ziarul *Făclia Sindicală*, Chișinău, 30 ian. 2026)

Red. Chișinău

Despre timp pierdut, tăceri adunate și rolul școlii într-o lume grăbită

• **Dialog cu Vasile Baș, directorului liceului Constantin Stere din Soroca**

— *Domnule profesor, când privim școala de astăzi, avem impresia că elevii nu duc lipsă de nimic. Și totuși, din ce în ce mai mulți par obosiți, retrași, lipsiți de bucurie. De ce?*

— Pentru că, dincolo de abundența vizibilă, există o lipsă care nu se poate măsura: lipsa de timp dăruit. Copilul poate avea tot ce îi trebuie, dar să nu aibă pe cineva care să stea lângă el fără grabă, fără ecrane, fără promisiuni amânate.

— *Această lipsă se vede în școală?*

— Se vede mai întâi în tăcere. În copilul care nu mai pune întrebări. În cel care se mulțumește să treacă neobservat. Uneori, în cel care provoacă doar pentru a fi remarcat. Toate sunt forme ale aceleiași nevoi: „vedeți-mă”.

— *Profesorii ajung să poarte această greutate?*

— De multe ori, da. Fără să

fie pregătiți pentru asta. Profesorul devine ascultătorul, observatorul, uneori și sprijinul emoțional. Dar școala nu poate înlocui familia. Ea poate doar să semnaleze rana, nu să o vindece.

— *Cum apare această rană?*

— Din zile repetate de absență afectivă. Din „nu am timp azi”, „măine vorbim”, „acum sunt ocupat”. Copilul nu reprofesează, dar învață încet că nu e o prioritate. Și acest gând copilăresc se transformă mai târziu în neîncredere, frică de eșec sau retragere.

— *Se mai poate repara?*

— Da. Relațiile nu sunt obiecte care se strică definitiv. Dar cer prezență reală. Uneori e suficientă o seară de conversație sinceră, o plimbare, un interes autentic pentru lumea copilului. El nu caută soluții perfecte, ci conexiune.

— *Ce așteptați de la părinți?*

— Să înțeleagă că educația nu e doar responsabilitatea școlii. Școala formează minți, dar familia formează siguranța. Iar fără siguranță emoțională, cunoașterea rămâne fără rădăcini.

— *Și totuși, ce rămâne din această realitate?*

— Rămâne datoria noastră, ca adulți, să ne oprim din alergare. Să ne amintim că nu creștem doar elevi, ci oameni. Iar oamenii se construiesc din relații, nu din lucruri.

Copilul nu are nevoie de mai mult. Nu cere perfecțiune, nici sacrificii grandioase. Cere doar să fie ales, măcar din când în când, în fața agendei, a telefonului, a oboselii. El își va aminti nu ce a primit, ci cine a fost lângă el.

Iar dacă școala a ajuns să audă aceste tăceri și să vadă aceste lipsuri, poate nu pentru a le înlocui, ci pentru a le face vizibile. Pentru a reaminti că viitorul nu se construiește doar cu manuale și reforme, ci cu timp oferit copilului – aici și acum.

(N. R. – Preluare din Podcastul „Lecție deschisă”)

Natalia DABIJA,
jurnalistă

Educația astăzi: De ce adaptarea școlară de azi nu mai este ca ieri?

C **lasa I, Generația Alfa:**

Dacă am întreba un părinte de acum douăzeci de ani care erau cele mai mari provocări în clasa I, ar menționa, probabil, lipsa somnului de prânz sau greutatea ghiozdanului.

Astăzi, însă, povestea s-a schimbat radical.

Adaptarea școlară din 2026 nu mai înseamnă doar obișnuirea cu un program fix sau cu un colectiv nou. Ea se referă la o nouă categorie de elevi – Generația Alfa, copiii născuți după 2010, crescuți cu ecrane tactile, comenzi vocale și acces instantaneu la informație.

Viteza digitală versus ritmul clasei

Provocările actuale ale adaptării școlare pornesc din modul diferit de procesare a informației. Copiii sunt obișnuiți cu ritmul alert al

TikTok-ului, cu recompensele imediate din jocuri și cu informația fragmentată în imagini, clipe și sunete.

Provocarea nr. 1: *Atenția susținută.*

Lecțiile tradiționale de 45 de minute devin o adevărată luptă între ritmul lent al conținutului școlar și așteptarea unui flux informațional rapid. Copiii au tendința să memorizeze repede, dar pe termen scurt, iar capacitatea lor de a lucra consecvent și cu răbdare scade.

Provocarea nr. 2: *Socializarea digitală vs. cea reală.*

Nativi digital prin excelență, mulți copii comunică fluent în mediul online, dar întâmpină dificultăți în interacțiunile față în față. Clasa I înseamnă „reconstruirea” abilităților sociale: ascultarea, gestionarea conflictelor sau așteptarea rândului devin competențe de bază pentru reușita în școală.

De la memorare la gândire critică

Generațiile anterioare se bazau pe memorare. Generația Alfa vine într-o lume în care informația este la un click distanță – uneori, chiar prea multă informație.

Accentul în școala modernă nu mai este pe ce știi, ci pe cum aplici ceea ce știi. Rolul învățătorului devine acela de facilitator, care canalizează curiozitatea naturală și transformă energia digitală în explorare constructivă.

O viziune optimistă: noile competențe

Copiii de astăzi nu sunt „mai slabi” în

adaptare – sunt doar diferit construiți. Ei aduc în clasa I atuuri valoroase:

Flexibilitate cognitivă: pot trece rapid de la un subiect la altul;

Multitasking: sunt obișnuiți să gestioneze simultan mai multe surse de stimuli;

Curiozitate nelimitată: interesul de a afla totul despre ce văd și aud îi face exploratori ai lumii.

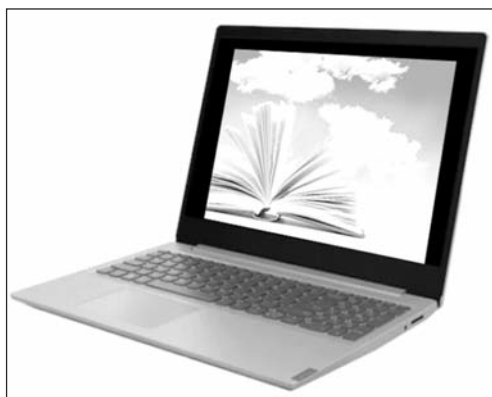
Adaptarea școlară modernă este, astfel, o negociere delicată între ritmul rapid al copiilor și nevoia școlii de a le forma o bază solidă de cunoștințe.

Perspective personale

Cred cu tărie că nu copiii trebuie să se adapteze complet la un sistem vechi, ci noi, adulții – părinți, profesori, comunitate – avem datoria de a ne adapta la realitatea și ritmul lumii lor. Nu e nevoie să le cerem să fie ca noi, ci să le oferim instrumentele necesare pentru a fi mai buni în lumea lor – o lume digitală, în transformare rapidă.

Clasa I nu este doar un început, ci o oportunitate întreagă pentru integrarea într-un călător educațional. Cu răbdare, înțelegere, flexibilitate, putem face din școală un mediu în care copiii se simt văzuți, înțeleși și sprijiniți. (N. R.: Preluare din săptămânalul *Făclia*)

Alina ZAHARCO,
Învățătoare, IPLT „Alexandru Ioan
Cuza”, mun. Chișinău

Starea de bine a profesorului – condiție esențială pentru calitatea educației

Educația contemporană se confruntă cu provocări multiple: schimbări curriculare frecvente, creșterea volumului de sarcini administrative, presiuni sociale și tehnologice, precum și așteptări tot mai mari din partea părinților și comunității. În acest context, bunăstarea cadrelor didactice nu mai poate fi ignorată. Cercetările recente indică faptul că starea de bine a profesorului este direct proporțională cu calitatea procesului educațional și cu dezvoltarea socio-emoțională a elevilor (ISE RM, 2024; MEC RM, 2023).

Profesorii care se simt sprijiniți și valorizați emoțional și profesional au mai multă motivație, creativitate și empatie în relația cu elevii. Pe de altă parte, stresul prelungit și suprasolicitarile conduc la epuizare profesională (burnout), afectând negativ performanța și satisfacția profesională.

Ce înseamnă „stare de bine” a profesorului?

Din perspectivă pedagogică, starea de bine este un concept complex, ce include următoarele dimensiuni:

Echilibrul emoțional – capacitatea profesorului de a gestiona stresul, frustrările și tensiunile profesionale fără a compromite relația cu elevii.

Satisfacția profesională – sentimentul de împlinire și apreciere în urma muncii depuse, percepția valorii proprii contribuții la educație.

Siguranța și stabilitatea locului de muncă – asigurarea unui mediu de lucru predictibil și lipsit de conflicte permanente.

Recunoașterea socială – aprecierea din partea elevilor, părinților, colegilor și autorităților educaționale.

Este important de menționat că starea de bine nu se referă doar la absența stresului, ci la prezența motivației, sensului profesional și a sentimentului de apartenență la comunitatea educațională.

Legătura dintre starea de bine a profesorului și performanța elevilor

Analiza pedagogică arată că profesorii care manifestă bunăstare emoțională: folosesc metode interactive și participative; construiesc relații bazate pe încredere și respect reciproc; aplică evaluarea formativă pentru a încuraja progresul; sprijină dezvoltarea socio-emoțională a elevilor (ISE RM, 2024).

Elevii aflați într-un mediu în care profesorul este echilibrat emoțional manifestă mai multă mo-

tivație, implicare și respect pentru procesul educațional. Astfel, bunăstarea profesorului devine un factor indirect, dar crucial, pentru starea de bine a elevilor.

Factorii care afectează starea de bine a profesorilor în Republica Moldova

Cercetările recente evidențiază mai mulți factori care cresc vulnerabilitatea cadrelor didactice: *Suprasolicitarea administrativă* – completarea rapoartelor, planificări și documentații multiple.

Presiunea reformelor educaționale – schimbări frecvente ale curriculumului și standardelor de evaluare.

Statut social diminuat – percepția publică a profesiei nu reflectă complexitatea și responsabilitatea muncii didactice.

Lipsa sprijinului psihopedagogic – puține programe de consiliere sau mentorat pentru cadrele didactice.

Acești factori contribuie la apariția sindromului de epuizare profesională (burnout), afectând sănătatea psihică, emoțională și profesională a profesorului.

Strategii pentru promovarea stării de bine

1. La nivel individual

Practici de auto-reflecție și mindfulness; Stabilirea unui echilibru între viața personală și profesională; Participarea la programe de dezvoltare profesională și schimburi de experiență.

2. La nivel instituțional

Reducerea birocrăției și a sarcinilor admi-

Dr. Elena RUSU

nistrative inutile; Crearea unui climat de colaborare și sprijin între colegi; Organizarea de sesiuni de consiliere psihopedagogică și de management al stresului; Recunoașterea publică a meritelor și performanțelor cadrelor didactice (UNESCO, 2023).

3. La nivel de politici educaționale

Integrarea bunăstării profesorilor ca indicator în evaluarea calității școlii; Crearea de programe naționale pentru prevenirea burnout-ului și promovarea sănătății psihice; Suport financiar și logistic pentru activități de mentorat și formare continuă (MEC RM, 2023).

Implicații pedagogice și sociale

Starea de bine a profesorului nu este doar un obiectiv individual, ci un factor strategic pentru întreg sistemul educațional. Un profesor echilibrat emoțional: favorizează performanța elevilor; contribuie la un climat școlar pozitiv; devine model de gestionare responsabilă a emoțiilor și de implicare civică.

Investiția în bunăstarea profesorilor este, în final, o investiție în calitatea educației și viitorul societății.

Dr. Elena RUSU, Republica Moldova

Bibliografie (selectivă)

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (2023). *Educația-2030*. Chișinău.

Institutul de Științe ale Educației, Republica Moldova (2024). *Starea de bine a cadrelor didactice în contextul reformelor educaționale*. Chișinău.

Pânișoară, I.-O.; Pânișoară, G. (2023). *Epuizarea profesională a cadrelor didactice*. București: EDP.

UNESCO (2023). *Teacher Well-being and Motivation*. Paris.

Voucherul Cultural se extinde: cultura devine mai accesibilă de la 16 ani

Programul „Voucher Cultural”, una dintre cele mai importante inițiative publice dedicate sprijinirii consumului cultural în rândul tinerilor din Republica Moldova, intră într-o nouă etapă de dezvoltare. Începând cu anul 2026, pragul de vârstă pentru eligibilitate va fi coborât de la 18 la 16 ani, oferind astfel acces unui număr mai mare de adolescenți la resurse culturale esențiale pentru formarea lor intelectuală și civică.

Anunțul a fost făcut de ministrul Culturii, Cristian Jordan, în cadrul conferinței de presă din 15 ianuarie, organizată cu prilejul Zilei Culturii Naționale. Potrivit oficialului, decizia vine ca răspuns la interesul crescut al tinerilor pentru program și la rezultatele pozitive înregistrate în ultimii ani. „În 2025 am avut o cifră record de 4.000 de beneficiari, iar pentru anul viitor ne propunem să ajungem la 5.000 și să extindem eligibilitatea către tinerii de la 16 ani”, a declarat ministrul.

Lansat în urmă cu trei ani, Programul „Voucher Cultural” oferă anual tinerilor eligibili un bilet digital nerambursabil, în valoare de 1.000 de lei, care poate fi utilizat pentru achiziționarea de cărți, bilete la teatru, concert, expoziții și alte evenimente culturale. Inițiativa urmărește nu doar facilitarea accesului la cultură, ci și cultivarea unui obicei constant

de participare la viața culturală a societății.

Extinderea programului presupune și dezvoltarea unor noi platforme și aplicații digitale, adaptate nevoilor și preferințelor tinerilor, astfel încât utilizarea voucherului să fie mai simplă și mai atractivă. Prin aceste măsuri, Ministerul Culturii își propune să apropie instituțiile culturale de publicul tânăr și să încurajeze dialogul dintre generații.

În mesajul său de Ziua Culturii Naționale, ministrul Cristian Jordan a adresat felicitări tuturor celor care contribuie la viața culturală a țării – de la scriitori, artiști și manageri culturali, până la publicul care susține cultura prin prezență și implicare. Literatura, teatrul, muzica, dansul, patrimoniul material și imaterial, precum și creația contemporană sunt, a subliniat ministrul, piloni ai identității noastre comune.

Prin extinderea Programului „Voucher Cultural”, statul transmite un semnal clar: investiția în tineri și în cultură este o investiție în viitor. Accesul timpuriu la carte, artă și spectacol poate deveni un factor decisiv în formarea unei generații mai informate, mai sensibile și mai responsabile față de valorile culturale.

Red. Chișinău

La Piatra-Neamț s-au făcut ... Pași fermi spre succesul copiilor cu TSI

Asoția **MIRIAS Educational** a organizat și a susținut evenimentul **Pași spre succesul copiilor cu TSI**, fiind una dintre activitățile ediției a II-a a proiectului interjudețean cu participare națională **Dislexia – educație fără bariere**, un veritabil schimb de experiență și bune practici dedicat înțelegerii și sprijinirii copiilor cu **Tulburări Specifice de Învățare (TSI)**, cu accent pe dislexie. Manifestarea a avut loc în data de 14 februarie 2026, la Rubik Hub, Piatra-Neamț, – și a reunit experți naționali în educație, psihologie și intervenție terapeutică.

Proiectul își propune să aducă informația cât mai aproape de cei care au nevoie de ea – profesori, părinți și specialiști – prin conferințe, ateliere, sesiuni de comunicări și activități practice cu copii și părinții și a fost inițiat la Piatra-Neamț anul trecut școlar, de **Asociația MIRIAS Educational**. Grație parteneriatelor bine construite, „Dislexia – Educație fără bariere” devine mai mult decât un proiect – fiind un pilon al schimbării de mentalitate privind problematica TSI. Printre partenerii acestui proiect sunt: *Asociația Română pentru Copii Dislexici, Târgu Mureș, Asociația București pentru Copii Dislexici, Asociația Pentru Copii Dislexici Craiova, Inspectoratul Școlar Județean Neamț, Inspectoratul Școlar Județean Dolj, Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională Neamț, Dolj, Olt, Școala Gimnazială Nr. 3, Piatra-Neamț, Colegiul Tehnologic „Spiru Haret”, Piatra-Neamț, Școala Româno-Britanică, Craiova și alte instituții școlare.*

• Un eveniment cu peste 80 de participanți

Activitatea **Pași spre succesul copiilor**

Cristina ALUNGULESEI

lor cu TSI a adus împreună peste 80 de cadre didactice și a fost deschis prin mesajele organizatorilor – prof. **Ramona-Mihaela ROȘU**, președinte Asociația **MIRIAS Educational**, membru în echipele proiectelor *Lexis și Magic Sens*, care au stat la baza demarării proiectului actual și prof. **Iulia PANAINTE**, vi-

un om implicat real în sprijinul comunității.

Participanții la eveniment au primit salutul reprezentanților instituțiilor și organizațiilor partenere: prof. **Meda ȘTIRBU**, prof. **Elena-Cristina ALUNGULESEI**, și prof. **Ioana POEȚELEA**, reprezentante ale Inspectoratul Județean Neamț, au apreciat utilitatea unui astfel de proiect, întrucât, de multe ori, cadrele didactice întâmpină provocări în

Iulia PANAINTE

activitatea cu elevii cu TSI. Dna director adjunct al Școlii Gimnaziale nr. 3, Piatra-Neamț, prof. **Valentina COSNICEANU**, a vorbit despre implicarea activă a colegilor în activitățile proiectului încă de la prima ediție, iar **Maria COCEANU**, profesor logoped al C.J.R.A.E. Neamț a adus în atenție nevoia reală de in-

Maria COCEANU

formare și colaborare în echipa cadre *didactice – specialiști – părinți* pentru succesul copiilor cu TSI.

Prezentă la eveniment, prof. **Maria TODERANU**, inspector școlar pentru Educație Timpurie Suceava, a fost invitată să împărtășească aspecte din practica educațională desfășurată la nivelul județului și să ofere exemple utile privind abordarea TSI.

• **Mesaje video despre succesul copiilor cu TSI** au fost transmise de către: **Angela IOAN**, preșe-

Meda ȘTIRBU

dinte **ABCD – Asociația București Pentru Copii Dislexici, Lorana GAVRIL**, psiholog clinician, specialist în terapia copiilor dislexici, Doctor în Psihologie al Universității Babeș-Bolyai din Cluj, **Andreea IOVIȚA**, psiholog clinician, președinte al Asociației Pentru Copii Dis-

Maria TODERANU

lexici Craiova. Invitatul special, **Gabriela BĂLAN**,

Gabriela BĂLAN și Ramona-Mihaela ROȘU

Ramona-Mihaela ROȘU

coordonatorul **Centrului de Excelență pentru copiii cu T.S.I. – „Pași spre succes”**, **Bacău**, a împărtășit informații de specialitate, extrem de utile celor prezenți, din activitățile personale desfășurate în cabinetul psihologic, în instituțiile școlare și în Centrul de Excelență.

Exemple practice prezentate, au constituit adevărate surse de inspirație, iar resursele educaționale realizate de dumneaei – ghiduri, soft-ul cu materiale interactive – „Diferențierea procesului de învățare”, pot veni în sprijinul tuturor celor interesați să susțină procesul educațional al copiilor cu TSI.

Gabriela Bălan a răspuns la întrebările adresate de participanți, aducând claritate privind: cadrul

legislativ, procedurile de evaluare pentru identificarea TSI, tipurile de intervenții în cazul copiilor cu TSI, particularitățile stilului de învățare, metode și strategii didactice potrivite, relația cadrelor didactice și a specialiștilor cu familiile copiilor cu TSI. Astfel de inițiative și acțiuni, bazate pe colaborare *Școală-Familie-Specialiști*, sunt soluția pentru o educație incluzivă de calitate, iar schimburile de experiență și bune practici creează o temelie solidă pentru copiii care învață altfel.

• Concluzii și perspective

Evenimentul de la Piatra-Neamț a evidențiat nevoia reală continuă de informare și aplicare eficientă a legislației (Legea nr. 6/2016 și metodologia OMEN 3124/2017), astfel încât cadrele didactice, părinții și comunitatea educațională să înțeleagă corect ce înseamnă tulburările specifice de învățare, care sunt manifestările și barierele reale, dar și soluțiile de adaptare care pot face diferența.

Prof. Ramona-Mihaela ROȘU

Ioana POEȚELEA

cepreședinte Asociația **MIRIAS Educational**,

Ioan Scurtu este una dintre marile personalități ale Neamțului, un profesor și un istoric din stirpea lui Iorga, Lupăș, Onciul sau Giurescu. S-a născut la 27 noiembrie 1940 în familia lui Ion Scurtu din Dochia, județul Neamț, într-un an de mare zbucium: al destrămării României Mari. A urmat clasele primare în satul natal și apoi clasele secundare la prestigiosul Liceu „Petru Rareș” din Piatra-Neamț, școală cu prestigiu în Moldova. În toamna anului 1957 a devenit student la Facultatea de Istorie a Universității București. A obținut titlul de doctor în anul 1971, cu o teză intitulată „Istoria Partidului Țărănesc în România”.

Fiind unul dintre cei mai valoroși studenți ai generației sale, la absolvirea facultății, în 1962, a primit post, conform obiceiului timpului, în învățământul superior, la facultatea pe care tocmai o absolvise și a început un curs honorar universitar deosebit: preparator (1962-1966), asistent (1966-1972), lector universitar (1972-1981), conferențiar (1981-1991) și profesor universitar (1991-2004). A mai activat și la Universitatea „Spiru Haret”, Facultatea de Istorie, Muzeologie și Arhivistică.

A fost laureat al Premiului Academiei Române (1983), „Omul Anului” în 1995 acordat de „The American Bibliographical Institute”, „Doctor Honoris Causa” al Universității „Ovidius” din Constanța (2007), distins cu Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler (2002) și Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler (2009).

A fost preocupat de perioada interbelică din istoria românilor, realizând zeci de culegeri de docu-

mente, studii monografice și sinteze. În 2003, sub egida Academiei Române, a fost coordonatorul mo-

care încep la Dochia, județul Neamț, în 27 noiembrie 1940, zi în care a fost asasinat Nicolae Iorga și

Personalități ale Neamțului:

Profesor universitar doctor IOAN SCURTU

numentalului volum al VIII-lea din „Istoria Românilor”: „România Întregită (1918-1940)”.

Menționăm lucrarea de sinteză cu caracter de pionierat: „Istoria Basarabiei de la începuturi până în 1994”, inițiată și coordonată de domnia sa, cu noi ediții în 1998 și 2003 la care au participat și istorici din Republica Moldova, realizându-se, astfel, un pod de flori al istoricilor.

Una dintre valoroasele sale contribuții științifice este „Istoria Românilor în secolul XX” (publicată în 1999 împreună cu prof. univ. dr. Gh. Buzatu), o carte ce nu ar trebui să lipsească din biblioteca unui profesor de istorie sau istoric ce se respectă.

Istoricul Ioan-Aurel Pop, președinte al Academiei Române, afirma: *Ioan Scurtu nu a abdicat niciodată de la misiunea istorică străduindu-se să facă lumină pen-*

tru un lung șir de promoții de studenți, întru cunoașterea valorilor autentice. Pe un fond de blamări și etichetări cuprinse în patul lui Procust al documentelor de partid, profesorul și cercetătorul Ioan Scurtu a evidențiat rolul major al partidelor istorice, a preamărit virtuțile Marii Uniri și a subliniat mereu dezvoltarea fără precedent a României interbelice.

Menționăm și cartea intitulată „Povestiri adevărate. Memorii”, ce a apărut la Editura Junimea din Iași la sfârșitul anului 2022. În 610 pagini, autorul ne oferă, cronologic, „povestirile adevărate”

se încheie la evenimentele din România ce s-au înscris într-un amplu proces desfășurat la nivel internațional, care a dus la lichidarea regimurilor socialist-totalitare (impropriu numite comuniste) din Europa.

În „Cuvânt explicativ”, domnia sa spunea: *La 7 luni după ce m-am ivit pe lume, România intra în războiul împotriva Uniunii So-*

llici Lenin, pentru ca în 1956 să aflu că a fost scos de acolo, fiind vinovat de numeroase crime.

Am făcut liceul (numit școala medie) cu 10 clase și cu note de la 1 la 5 după modelul sovietic, facultatea de 5 ani și pregătirea doctoratului în 4 ani. Am plecat dintr-un sat uitat de lume și am ajuns profesor la Universitatea din București. (...) Sunt singurul coordonator al unui volum (VIII) al tratatului Istoria Românilor; care nu a fost (și nu este) membru al Academiei Române. (...) M-am referit la ceea ce am văzut și am trăit, cu percepția mea de atunci, dar am considerat necesar să includ și unele precizări privind realitatea atestată documentar; care nu-mi era cunoscută la vremea respectivă, pentru ca cititorii să poată realiza că între istoria vizibilă (propagandistică) din acei ani și cea reală (studiată științific) este, adesea, o mare discrepanță. Astfel vor înțelege cum a trăit și s-a realizat profesional generația mea.

Volumul este o largă frescă a unei lumi, cu luminile și umbrele sale, ni se dezvăluie prin ochii copilului, ai elevului „rareșist”, al studentului de la București, al cercetătorului și istoricului care trebuia să activeze între constrângerile

Simona MODREANU, Ioan SCURTU și Daniel DIEACONU

vietice pentru eliberarea Basarabiei și a Bucovinei de nord, ocupate de Armata Roșie în iunie 1940. Aveam aproape 4 ani când un avion de care atârna o năframă albă a zburat deasupra comunei Dochia anunțând încetarea războiului; toată lumea credea că România a încheiat pacea și cei de pe front se vor întoarce acasă. Numai că războiul avea să continue încă nouă luni în Vest. Am trăit anii când Iosif Visarionovici Stalin era prezentat ca «genialul conducător al tuturor popoarelor în lupta împotriva imperialismului», dar și vestea morții acestui «nemuritor» și a așezării lui în Mausoleul de la Kremlin, alături de Vladimir

unui regim totalitar. Așteptăm și cel de-al doilea volum, cariera domniei sale fiind extraordinară și după 1989.

A călcat pe urmele ilustrului său unchi, Dumitru Almaș, și a făcut cinste melegurilor de unde a plecat, fiind una dintre cele mai importante personalități ale lumii științifice pe care le-a oferit vreodată județul Neamț. Mulțumim, domnule Profesor, pentru tot ceea ce ați oferit istoriografiei românești, pentru această carte, pentru mândria celor care călcau treptele Facultății de Istorie din București, venind din Neamțul profesorului Scurtu!

Prof. dr. Daniel DIEACONU

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț,
Instituție finanțată de Consiliul Județean Neamț
Academia Oamenilor de Știință, Filiala Neamț

**Lansare de carte
dezbatere**

Ioan SCURTU
Povestiri adevărate

**Povestiri adevărate. Memorii
de Ioan Scurtu**

Prezintă: prof.univ.dr. Simona Modreanu,
director Editura Junimea Iași
prof.univ.dr. Gogu Ghiorghiță,
președinte Academia Oamenilor de Știință, Filiala Neamț
prof.dr. Daniel Dieaconu
Moderator: prof. Mihaela Mereuță,
manager Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț

Luni, 15 mai 2023, ora 11:00, Sala Cupola

O conștiință critică a scenei românești: Valentin Silvestru despre „Piațeta”

Valentin Silvestru ocupă un loc important în istoria criticii românești din a doua jumătate a secolului al XX-lea, atât prin amploarea activității sale publicistice, cât și prin impactul intelectual pe care l-a avut asupra vieții teatrale. Prezență complexă, deopotrivă critic, eseist, și formator cultural, el a fost una dintre personalitățile cele mai influente ale discursului despre teatru într-o epocă marcată de presiuni ideologice.

Valentin Silvestru (1924-1996) s-a format într-un mediu cultural în care tradiția criticii literare interbelice coabita cu noile direcții ale dramaturgiei moderne. A urmat studii de filologie și s-a orientat către publicistica de specialitate, fiind prezent în mod constant în presa culturală. A colaborat cu reviste importante precum *Teatrul*, *Contemporanul*, *România literară*, *Scânteia* sau *Flacăra*, ajungând rapid o voce recunoscută și atent urmărită, datorită clarității axiologice și fermității criteriilor sale estetice. În paralel, a fost implicat activ în viața instituțională a teatrului, ocupând funcții de conducere în structuri culturale și fiind un susținător consecvent al dialogului dintre critici, artiști și public.

Ca profil critic, Valentin Silvestru se înscrie în tradiția unei analize cu orientare estetică și umanistă, sprijinită pe o intuiție dezvoltată și pe o solidă cultură generală. Intervenția critică vizează înaintea de toate valoarea operei sau a reprezentației. Actorul apare ca un centru viu al creației dramatice, Valentin Silvestru subliniind importanța relației dintre actul de pe scenă și experiența trăită în sala de spectacole. Demersul său minimizează construcțiile teoretice abstracte sau jargonul de specialitate; el prioritizează vizionarea atentă a spectacolului, act scenic născut din întâlnirea reală dintre text, regie și actor. El integrează adesea referințe istorice, literare sau filosofice, fără a pierde din vedere specificul expresiei interpretative. Scrisul său se remarcă printr-o armonie rară între exigența analizei și expresivitatea limbajului, între acuratețea observației și eleganța formulării. Din această perspectivă, el poate fi situat în descendența criticilor-eseiști; cronica sa dedicată scenei devansează

funcția de evaluare, devenind un act de poziționare și formare pentru cititori și spectatori deopotrivă.

Forțat de împrejurările unui sistem cultural puternic dogmatic, el își păstrează independența alegerilor și apără creațiile autentice. A susținut regizori și actori inovatori, a încurajat experimentele teatrale atunci când acestea erau susținute de talent și a respins, fără menajamente, con-

consistența valorică a montării. Criticul privește spectacolul cu ochiul unui observator atent la detaliile scenei și la reacția publicului, urmărind logica montării și forța expresivă a interpretării. Textul său conține observații directe, clare, care trădează o practică îndelungată a cronicii dramatice și o raportare lucidă la fenomenul teatral. Autorul pornește de la reamintirea importanței textului lui Goldoni, scris în jurul anului 1757, într-un moment de maturitate artistică a dramaturgului, când acesta își asumă explicit misiunea de a reforma teatrul prin „subiecte de caracter”. Spre deosebire de montări anterioare, unele inegale ca relief al personajelor, spectacolul de la Piatra-Neamț reușește să ordoneze logic temele esențiale ale textului: carnavalul venețian ca formă de sărbătoare populară, viața discretă a unei comunități periferice, bogăția sufletească ascunsă în existențe aparent mărunte, dar și apariția unui personaj aproape mitic, Străinul, care funcționează ca un mediator providențial, un catalizator al rezolvării conflictelor. Valentin Silvestru insistă asupra dimensiunii poetice a evenimentului scenic, care nu anulează comicul, ci îl îmbogățește.

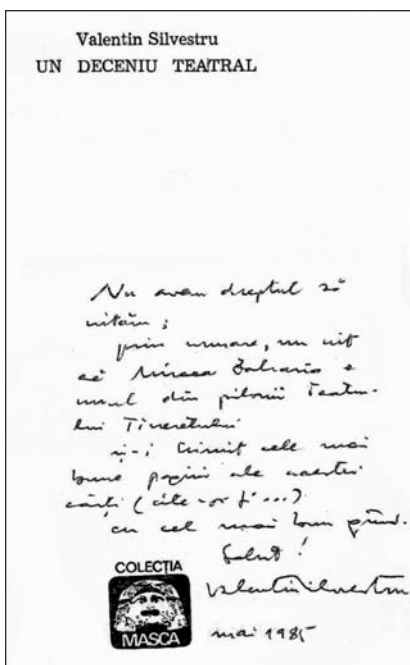
Regia lui Silviu Purcărete este caracterizată prin maturitate și rafinament, printr-o melancolică discreție, care colorează întreaga atmosferă. Decorurile și costumele, semnate de Nina Brumușilă, alături de muzica diafană a lui Vasile Șirli, transformă personajele în figuri de basm, fără a le rupe de realismul social al piesei. Această „suprerealitate verosimilă”, cum o sugerează autorul, permite actorilor să nu ilustreze simpli indivizi,

ci să compună personaje credibile, puse în mișcare de imaginație și fantezie. Prezența actorilor Oana Pellea, Coca Bloos, Tatiana Ionesi, Traian Pârlog, Paul Chiribuță conturează o lume densă, oameni care cunosc valoarea vieții, dar care nu se tem să viseze, să se zbuicume și să iubească. În încheiere, articolul acordă spectacolului *Piațeta* o semnificație aparte în parcursul artistic al Teatrului Tineretului, prezentându-l ca moment de sinteză și de bilanț simbolic al unei etape importante din viața instituției. Montarea este plasată în contextul mai larg al manifestărilor aniversare dedicate celor 25 de ani de existență, dar capătă, în acest cadru, valoarea unei închideri firești a ciclului comemorativ. Articolul vede în acest moment o sărbătoare a continuității, unde reperate consolidate de-a lungul anilor, dorința de explorare și deschiderea spre formule scenice noi se întâlnesc într-un enunț unitar. Reuniunea foștilor și actualilor membri ai trupei sugerează o legătură importantă, care depășește planul profesional și care indică existența unei identități culturale evidente.

Într-o epocă în care cronica teatrală riscă adesea să se risipească fie în impresii grăbite, preconcepute, fie într-un limbaj închis în propriul discurs, figura lui Valentin Silvestru rămâne un reper de etică și responsabilitate. Ne amintim de el nu doar pentru legitimitatea judecății sau pentru eleganța scrisului, ci pentru felul în care a știut să fie prezent în viața teatrului, cu atenție, discernământ și respect față de actul artistic.

Adina SUCIU GIURESCU,
doctor în teatru, actriță la Teatrul
Tineretului Piatra-Neamț

formismul și mediocritatea. Experiența acumulată de-a lungul anilor și contactul direct cu dinamica scenei se reflectă și în articolul publicat în *Tribuna României*, în anul 1983, dedicat Teatrului Tineretului, la aniversarea a „25 de ani în slujba marii arte”. Textul are ca punct central analiza spectacolului *Piațeta* de la Piatra-Neamț, abordat din perspectiva unei analize bine articulate, atente la

Piațeta la TT. În foto: sus - Maria Teslaru, Oana Albu, Claudiu Istodor, Tatiana Ionesi, Bogdan Gheorghiu; rândul 2 - Coca Bloos, Simona Măicănescu; jos - Paul Chiribuță

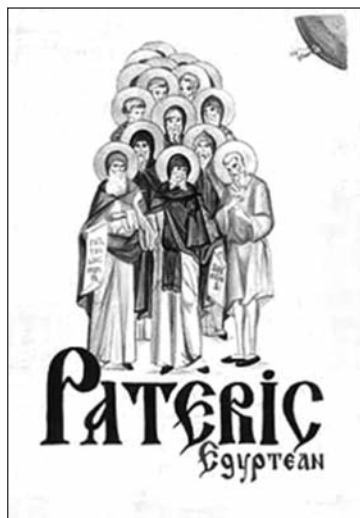
Rolul psihoterapeutic al relatărilor din Pateric

Pornind de la rolul fundamental pe care Patericul îl ocupă în tradiția creștină și relevanța sa surprinzătoare pentru problemele actuale, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca și Comunitatea *Hristocentric* continuă și anul acesta seria cursurilor duhovnicești dedicate dialogului dintre teologie și psihologie. Astfel, pe data de 27 ianuarie 2026, Pr. conf. dr. Paul Siladi a susținut, on-line, tema „Istории din Pateric ca instrumente de psihoterapie”.

Subiectul este unul de maxim interes pentru omul contemporan, accesul la prezentări fiind cu ajutorul platformei Zoom. În acest context, părintele Paul Siladi a subliniat: *Patericul Egiptean este cartea cea mai citită în mediile creștine după Scriptură, cea mai circulantă și cea mai tradusă dintre toate scrierile creștine. Asta înseamnă că este important, pentru că, oarecum, idealul creștin este formulat în funcție de ceea ce descrie Patericul. Este o carte extrem de influentă în toate generațiile.*

Patericul Egiptean cuprinde povestiri și învățături ale părinților egipteni din secolele IV-V care sintetizează practic memoria orală a primelor generații de călugări. Aceste îndemnuri și învățături de credință au fost păstrate și trans-

mise chiar și după ce părinții au întemeiat noi comunități monahale în exil.

Relatările din Patericul egiptean au un profund rol vindecător pentru suflet, chiar dacă nu au fost scrise cu un scop psihologic în sens modern. Ele surprind experiențe reale ale luptei interioare a omului (frica, mânia, tristețea, deznădejdea, mândria etc.) și oferă un cadru de înțelegere și asumare a acestora.

Astăzi, una dintre marile probleme cu care se confruntă societatea este singurătatea. Aceasta s-ar

putea rezolva, cel puțin intuitiv, pornind de la Pateric. Părinții aceia trăiau o singurătate aleasă, pe când noi, cei de astăzi, de multe ori, trăim într-o singurătate impusă. Cu toate acestea, găsim în Pateric, ca într-un manual, posibile soluții de gestionare a singurătății.

De exemplu, ni se relatează că Ava Antonie cel Mare (251-356) era supus de akedie (o formă asemănătoare simptomatic cu depresia). Ca drept răspuns la aceasta ne oferă alternarea rugăciunii cu munca fizică, fapt extrem de important, pentru că subliniază de la bun început importanța pe care o are utilizarea corpului în viața spirituală și, implicit, pentru a ne influența mintea, sufletul, pentru a ne schimba stările.

Tot Ava Antonie relatează învățătura despre curaj și responsabilitate personală, despre asumarea propriei vieți cu ispitele și dificultățile ei, fără a aștepta un context ideal, lipsit de provocări și probleme.

Prin simplitatea și realismul lor, aceste relatări normalizează suferința sufletească, arătând că frământarea interioară nu este un semn al eșecului spiritual, ci o etapă firească a maturizării omului. Cititorul sau ascultătorul se poate recunoaște în experiența monahului sau a fratelui și își poate înțe-

lege mai bine propriile trăiri. Astfel, Patericul poate fi înțeles la intersecția dintre spiritualitate, antropologie patristică și psihologie profundă ce funcționează, în mod implicit, ca un instrument terapeutic al sufletului.

Trăirea profundă a singurătății și experiența luptei interioare trăite de părinții deșertului, prezentate în afirmații scurte, clare și dense, pot fi interpretate și astăzi cu folos, fapt ce oferă valoare terapeutică acestor istorisiri. De asemenea, tăcerea, rugăciunea și retragerea temporară din agitația lumii sunt prezentate ca mijloace de echilibrare sufletească, ajutând la liniștirea minții și la clarificarea emoțiilor.

În ansamblu, *Patericul egiptean* oferă o pedagogie a vindecării interioare, în care suferința nu este negată, ci transformată prin sens, răbdare și relație vie cu Dumnezeu și cu aproapele.

În concluzie, aceste cursuri de experiențe spirituale constituie o întâlnire vie între tradiția patristică și întrebările omului contemporan, arătând cum învățăturile părinților deșertului pot deveni instrumente reale de înțelegere, vindecare și maturizare interioară a fiecăruia dintre noi indiferent de vârstă, statut social etc.

Prof. dr. Mihai FLOROIA

Expoziție de icoane pe sticlă Emilia Nicolaescu

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț găzduiește expoziția de icoane pe sticlă după modele tradiționale transilvănene denumită „Culoare și tradiție” și semnată de Emilia Nicolaescu, în spațiul expozițional de la parterul Corpului A, în perioada 3-27 februarie 2026.

Vernisajul expoziției a avut loc miercuri, 4 februarie, fiind prefațat de scriitorul Emil Nicolae și urmat de momente muzicale susținute de Inge Olaru (vioară) și Cristian Daniel (chitară).

„O expoziție de icoane pe sticlă, în contextul globalizării și digitalizării actuale, este o baricadă a identității culturale!”

Consider că expunerea unor astfel de modele de icoane este extrem de importantă pentru public, pentru că icoana pe sticlă este autentică și adevărata icoană ortodoxă românească. Primele icoane pe sticlă au fost pictate de acei țărani transilvăneni care au iubit pictura, care erau talentați și care erau respectați de toată lumea din sat.

Prezența la Piatra-Neamț a unei astfel de expoziții este necesară și benefică, pentru că, deși icoana pe sticlă s-a născut în spațiul transilvănean, mesajul ei este viu pentru toate regiunile țării, unde oamenii au îmbrățișat-o cu dragoste și recunoștință.

Actualitatea temei este evidentă într-o so-

cietate dominată de vizual, în care imaginile circulă cu rapiditate și formează mentalități. Cultura digitală și mediatică a amplificat puterea imaginii, dar adesea în sens desacralizat, fragmentar sau comercial. Numeroase icoane au fost extrase din casele și bisericile rurale și păstrate în colecții.

Icoanele pe sticlă au o componentă ce ține de teologia imaginii, dar sunt și o formă de artizanat cu o mare valoare estetică, având un impact vizual considerabil. Expoziția ar putea argumenta importanța acestui tip de artizanat ca parte a patrimoniului cultural național, care merită să fie păstrat și promovat.

Fiecare dintre lucrările mele este o fereastră către sacru, o încercare de a împleti tradiția cu propria mea sensibilitate. Prin aceste icoane, doresc să redau publicului nu doar frumusețea unui meșteșug vechi, ci și emoția credinței trăite și împărtășite prin culoare.

Expoziția mea este unică pentru că vorbește cu o voce personală despre o tradiție comună și pentru că transformă vizitarea într-o experiență spirituală, nu doar vizuală”, mărturisește Emilia Nicolaescu.

Emilia Nicolaescu este absolventă a unui masterat cu specialitatea Arta sacră în contemporaneitate, susținut la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” a Universității București și, în prezent, produce pentru TVR o

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț
institue finanțată de Consiliul Județean Neamț

Culoare și tradiție

Expoziție de icoane pe sticlă de Emilia Nicolaescu

Spațiul expozițional de la parterul Corpului A
3-27 februarie 2026
Vernisaj: miercuri, 4 februarie, ora 17.00
Prezintă: Emil Nicolae, scriitor
Momente muzicale:
Inge Olaru (vioară) și Cristian Daniel (chitară)

serie de documentare de istorie și cultură intitulată „Locuri, oameni și comori”.

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț

Evocare la Biblioteca Județeană:

Sculptorul nemțean Constantin Antonovici, discipol al lui Brâncuși

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț, în parteneriat cu Asociația Culturală „Arte.Ro” Piatra-Neamț, l-a omagiat pe „Sculptorul nemțean Constantin Antonovici, discipolul lui Brâncuși, la 115 de ani de la naștere”, marți, 17 februarie 2026, cu începere de la ora 12:00, în Sala Cupola.

Conferința, înscrisă în seria de manifestări dedicate Anului Constantin Brâncuși, a fost susținută de criticul de artă Iulian Bucur, coordonatorul Secției Etnografie a Complexului Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău.

Mihăiță Zamă, elev în clasa a X-a la Liceul de Arte „Victor Brauner” Piatra-Neamț (profesori coordonatori: Irina Horghidan și Sidor Rusu), a interpretat două compoziții proprii la pian și o lucrare de referință din muzica clasică la acordeon.

Constantin Antonovici a fost

singurul artist căruia Constantin Brâncuși i-a eliberat în scris, la 9 mai 1951, înainte de a emigra în Canada, un certificat de recomandare: „**M. Antonovici Constantin a beaucoup de talent pour la sculpture et travaille avec acharnement**” („**Domnul Antonovici Constantin are un mare talent pentru sculptură și lucrează cu sârguință**”).

Prezent cu lucrări în toate marile muzee ale lumii, Antonovici este considerat cel mai fidel continuator al lui Brâncuși. Bufnița este tema predilectă a lucrărilor sale, prin care și-a dorit să ducă spre alte orizonturi ideea zborului brâncușian.

Chiar dacă artiști faimoși, precum Isamu Noguchi, Henry Moore, Jacques Lipchitz, Wilhelm Lehmbruck, Alexander Archipenko, Jean Arp și Amedeo Modigliani, au colaborat cu Brâncuși, nimeni nu a lucrat mai îndeaproape cu cel supranumit părintele sculpturii mo-

derne decât Antonovici.

Brâncuși a fost deschizătorul meu în artă. Am deprins de la el respectul materiei și am învățat exigența maximă. M-a acceptat ca elev, fiindcă țineam meseria în mână. Aceasta-i taina anilor petrecuți lângă marele meu Maestru.

Brâncuși nu proceda ca un pedagog obișnuit. El îți punea piesa în mână și-ți spunea: «Fă-o!», menționa Constantin Antonovici, în anul 1968, într-o convorbire cu Olga Bușneag, pentru revista Astra.

Muzeul Național al Bucovinei de la Suceava deține singura colecție de sculptură Constantin Antonovici din țară, datorită unor donații făcute de legatarul testamentar al sculptorului, Ștefan Benedict din New York.

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” are în colecțiile sale un exemplar al cărții „Sculptor of owls”, cu autograful lui Constantin Antonovici.

Evenimentul a făcut parte din proiectul „Să cunoaștem istoria județului prin memoria comunității. Oameni, locuri, fapte” și a fost prezentat de prof. Mihaela Mereuță, managerul Bibliotecii Județene.

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț

Ziua Internațională a Scrisului de Mână, la Biblioteca Județeană

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț continuă parteneriatul tradițional cu Casa Corpului Didactic Neamț, prin bibliotecar Ana Macovei, în cadrul unui proiect special care are ca borne cronologice **Ziua Internațională a Scrisului de Mână, 23 ianuarie, și Ziua Internațională a Poeziei, 21 martie.**

Începutul proiectului a fost marcat prin derularea unor activități dedicate Zilei Internaționale a Scrisului de Mână, în perioada 19-22

ianuarie. Astfel, Biblioteca Județeană a oferit elevilor și cadrelor didactice de la școlile și liceele din oraș șansa de a se întâlni cu mari autori ai literaturii române, din perspectiva textelor manuscrise (în variantă facsimilată sau în original) existente în colecțiile speciale ale instituției de cultură nemțene.

În acest context, facsimile ale paginilor scrise de **Mihai Eminescu, Ion Creangă, Lucian Blaga, Nicolae Labiș, Ion Barbu, Vasile Voiculescu** și mulți alții au fost deslușite – mai

greu sau mai ușor – de tinerii cititori de la Colegiile din Piatra-Neamț. Întâlnirea cu însemnările manuscrise originale ale lui Ion Creangă aflate pe cărțile ce i-au aparținut și care se regăsesc în colecțiile bibliotecii nemțene a reprezentat momentul de referință al fiecăreia dintre cele patru activități derulate în cadrul acestei inițiative.

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț

SUMAR

Biblioteca Județeană „G.T. Kirileanu” Neamț – *Expoziție de icoane pe sticlă Emilia Nicolaescu* (pag. 22) * *Evocare la Biblioteca Județeană: Sculptorul nemțean Constantin Antonovici, discipol al lui Brâncuși* (pag. 23) * *Ziua Internațională a Scrisului de Mână, la Biblioteca Județeană* (pag. 23)

Gheorghe BRÂNZEI – *MARIN SORESCU la 90 de ani de la naștere (I)* (pag. 8-9)

Gianina BURUIANĂ – *Noi inițiative și acțiuni de protest în domeniul educației* • *Interviu cu dl Ionel Hociung – președinte al Sindicatului din Învățământ Neamț* (pag. 1-2) * *Îmi doresc să trăiesc cu sens și să las ceva în urmă* • *Interviu cu Cătălina Nicola, director executiv al Fundației Autonom* (pag. 7) * *Povestea Clubului de lectură „Autonom”* (pag. 13) * *Dumitru Bostan Jr. cu o nouă expoziție la Fundația Autonom* (pag. 13-14)

Red. Chișinău – *Educația fără profesori: cine poartă răspunderea?* • *Interviu cu Ana Cimpoieșu, președinta Centrului Sindical Ramural Hâncești din Domeniul Educației și Științei* (pag. 16) * *Voucherul Cultural se extinde: cultura devine mai accesibilă de la 16 ani* (pag. 18)

Bogdan CREȚU – *Invitație la lectură: Adrian G. ROMILA – Zaruri și minuni* (pag. 24)

Natalia DABIJA – *Despre timp pierdut, tăceri adunate și rolul școlii într-o lume grăbită* • *Dialog cu Vasile Baș, directorului liceului Constantin Stere din Soroca* (pag. 17)

Daniel DIEACONU – *Personalități ale Neamțului: Profesor universitar doctor IOAN SCURTU* (pag. 20)

Mihai FLOROAI – *Mentoratul didactic, încotro?* (pag. 12) * *Rolul psihoterapeutic al relațiilor din Pateric* (pag. 22)

FSLI, FSE „SPIRU HARET” – *Guvernul României destabilizează*

grav școala românească (pag. 3)

Adina SUCIU GIURESCU – *O conștiință critică a scenei românești: Valentin Silvestru despre „Piațeta”* (pag. 21)

Cristian HORGOS – *Cimilitura Complexului Monumental de la Tg. Jiu și Fizica Cuantică* (pag. 4-5)

Violeta MOȘU – *Mădălin Daniel Țibichi – „Eroare de percepție”, la Sestri Art Gallery* (pag. 14) * *Iulian Bucur, muzeograf, critic de artă: „Admirația pentru frumos este un semn pe care-l primim la naștere”* (pag. 15)

Raluca NACLAD – *Pulsul scenei la TT* (pag. 10-11)

Gabriel PLOSCĂ – *Sindicatelor și nevoia de negocieri colective* (pag. 1-2)

Radmila POPOVICI – *Invitație la lectură: INA GUȚU – Simplu* (pag. 24)

Red. – *CALENDAR – februarie 2026* (pag. 12) * *CALENDAR – martie 2026* (pag. 15) * *Viața cărților* (pag. 24)

Ramona-Mihaela ROȘU – *Educația, între Gutenberg și digitalizare – Experiența mea didactică – drumul de la tradițional la modern* • *Interviu cu prof. Ioana POEȚELEA – inspector școlar pentru Învățământ primar, I.S.J. Neamț* (pag. 6) * *La Piatra-Neamț s-au făcut ... Pași fermi spre succesul copiilor cu TSI* (pag. 19)

Elena RUSU – *Starea de bine a profesorului – condiție esențială pentru calitatea educației* (pag. 18)

Constantin TOMȘA – *REMEMORĂRI NEMȚENE - februarie 2026* (pag. 4, 5, 6, 7, 8, 9)

Uniunea Scriitorilor din România – *Premiul Național de Proză „Ion Creangă” - IX* (pag. 24)

Mircea ZAHARIA – *Brâncuși* (pag. 1-4)

Alina ZAHARCO – *Educația astăzi: De ce adaptarea școlară de azi nu mai este ca ieri?* (pag. 17)

Premiul Național de Proză „Ion Creangă” - IX

În perioada 26 februarie – 1 martie a. c., la Piatra-Neamț, Târgu-Neamț și Humulești, se va desfășura cea de-a IX-a ediție a Premiului Național de Proză „Ion Creangă”, Opera Omnia.

În urma voturilor primite în cadrul unui sondaj la care au participat 18 critici literari și scriitori din toată țara și din diverse generații literare, au fost nominalizați opt prozatori: **Gabriel Chifu, Ioan Groșan, Bedros Horasangian, Florina Ilis, Ioana Pârvolescu, Doina Ruști, Dumitru Țepeneag și Varujan Vosganian.**

În legătură cu nominalizarea, domnul Varujan Vosganian a declarat: *Le mulțumesc criticilor literari pentru nominalizare, însă aleg să mă retrag, convins că unele poziții, cum ar fi cea de președinte al Uniunii Scriitorilor; cer, în ce privește asemenea onoruri, discreție și măsură. Le urez succes și deplină recunoaștere colegilor nominalizați. O merită întru totul.*

Dintre nominalizați, în ziua decernării premiului, **juriul** (în componența: **Adrian Alui Gheorghe, Ioan Holban, Adrian Lesenciuc, Angelo Mitchievici, Nicolae Oprea, Vasile Spiridon și Mihai Zamfir**) va alege, prin vot secret, laureatul/ laureata ediției 2026 a Premiului „Ion Creangă”.

Amintim cei opt câștigători de până acum ai acestei prestigioase distincții literare: Nicolae Breban, D. R. Popescu, Gabriela Adameșteanu, Eugen Uricaru, Dan Stanca, Gheorghe Schwartz, Petru Cimpoeșu și Mircea Cărtărescu.

Programul evenimentului – coordonat de scriitorul Adrian Alui Gheorghe – este unul complex și cuprinde, pe lângă Gala de Decernare a Premiului: deschiderea unei expoziții de publicații și de ediții bibliofile ale scrierilor lui Ion Creangă; întâlniri ale scriitorilor invitați cu elevii Colegiilor „Petru Rareș” și „Calistrat Hogaș” din Piatra-Neamț, ca și cu elevii Colegiului Tehnic „Ion Creangă” din Târgu-Neamț; conferirea titlului de Cetățean de Onoare al orașului Târgu-Neamț scriitorului Mircea Cărtărescu (laureatul ediției precedente a Premiului „Ion Creangă”).

De asemenea, vor avea loc reprezentații cu spectacolele de teatru „Pre pe leak” (susținut de Teatrul Tineretului din Piatra-Neamț) și „Amin-tiri” (susținut de Ada Milea).

Se vor vizita obiective culturale din județul Neamț și se vor depune coroane de flori la statuia lui Ion Creangă din Piatra-Neamț. (N. R. – Am preluat acest Comunicat oficial, întrucât la data decernării Premiului, revista Apostolul se află deja la tipar. Vom reveni.)

Uniunea Scriitorilor din România

Invitație la lectură:

Adrian G. ROMILA – Zaruri și minuni

Fie că e vorba de scene biblice, fie că e vorba de episoade contemporane, prozele scurte din volumul de față

(*Zaruri și minuni* de Adrian G. Romila, în curs de apariție la Editura Polirom) conțin, aproape fără excepție, câte o fisură prin care își face loc în contingentul obișnuit ceva altfel, o boare de dincolo. Uneori e vorba de semne aparent acceptabile rațional (un accident, o gafă cu repercusiuni grave sau, la alt

nivel al acceptării, norocul, ba chiar câte-o minune), altele de rupturi șocante emoțional (căderea bruscă-n moarte a cuiva drag, ca și cum ar fi un episod banal) sau inexplicabile rațional (reveniri din lumea de dincolo). Peste tot însă e vorba de o coerență tainică a lumii, care suspendă legitimitatea coincidenței în numele unui sens profund: irumperea sacrului în profan. Adrian G. Romila e un vânător de epifanii, dar nu unul doctrinar; veți găsi în povestirile lui un meniu complet: tandrețe și umor, solemnitate și absurd și, peste toate, încrederea că literatura este ea însăși o epifanie, în măsura în care poate reduce lumea la poveste și-o poate investi cu un sens altfel inaccesibil unui contact superficial, secularizat.

Bogdan CREȚU

Invitație la lectură: INA GUȚU – Simplu

Simplu este un volum confesiv de poeme și picturi despre fragilitate, iubire, pierdere și regăsire de sine. Este volumul de debut al Inei Guțu, jurnalistă, poetă, artist plastic, volum lansat la Librăria Cărtărești, Chișinău, pe 20 ianuarie a. c.

„Eu, picturile și poemele din acest volum ne-am creat și salvat, în același timp, unele pe altele...” (Ina Guțu).

Simplu de Ina Guțu se apropie de cititor printr-o sinceritate calmă, totală care, de la primele rânduri, creează încredere. Titlul nu trimite neapărat spre minimalism, ci reprezintă, mai curând, sim-

plitatea ca esență, ca întoarcere la ceea ce contează într-o lume în care adevărul se inversează brutal și rapid. Atentă la nuanțe, autoarea nu evită acest adevăr, nici nu se grăbește să concluzioneze, ci ne invită la reflecție. Scrișul ei vine dintr-o sensibilitate matură, capabilă să transforme experiența personală – iubirea, pierderea, relația cu părinții, frica, lumea... într-o voce care îi poate aparține oricui, dar nu oricine și-o asumă. Plină de emoții și culori, de la cele mai profunde până la cele mai înalte, cartea dezvăluie o autoare care crede în forța poeziei, în lumină, în responsabilitatea de

a observa și a spune. Fără să strige la propriu, fără a cere să fie înțeleasă, ea se face, pur și simplu, auzită, simțită, îndrăgită.

Radmila POPOVICI

Viața cărților

Premiul Național de Poezie „Mihai Eminescu” pe anul 2026

Poetul, prozatorul și publicistul Nichita Danilov este laureatul Premiului Național de Poezie „Mihai Eminescu” – Opera Omnia, ediția a XXXV-a. Gala de decernare a fost organizată de Primăria și Consiliul Local Botoșani, în parteneriat cu Fundația Culturală „Hyperion – Caiete Botoșanene” și Uniunea Scriitorilor din România. Juriul a fost alcătuit din Vasile Spiridon, Al. Cistelean, Daniel Cristea-Enache, Gabriela Gheorghiușor, Dan Gulea, Ioan Holban și Irina Petraș. Câștigătorul trofeului primește, în mod tradițional, și titlul de cetățean de onoare al municipiului Botoșani. Pe lângă tro-

feu și distincția de cetățean de onoare, Primăria Botoșani va finanța și publicarea unei antologii din întreaga sa operă poetică. Pentru distincție au mai fost nominalizați poeții: Marian Drăghici, Arcadie Suceveanu, Doina Uricariu, Matei Vișniec, Călin Vlășie și George Vulturescu.

● Premiul „Cartea Anului” – 2025

Revista România literară a decernat, tradiționalul premiu „Cartea Anului”. Juriul, format din Gabriel Chifu (președinte), Angelo Mitchievici, Cristian Pătrășconiu, Vasile Spiridon și Răzvan Voncu a decis, prin vot, ca prestigioasa distincție să revină, ex aequo, volumelor: *Ceialți* de Ion Manolescu și *Poeme* de Ion Mureșan. (Red.)

APOSTOLUL – revistă a cadrelor didactice din județul Neamț, serie nouă, apare prin colaborarea Sindicatului Învățământ Neamț, Asociației Învățătorilor din județul Neamț (martie 1999) și Federației Sindicale a Educației și Științei din Republica Moldova (aprilie 2019)

FONDATORI ● noiembrie, 1934: C. Luchian, V. Gaboreanu, V. Scripcaru, M. Stamate, I. Rafail, M. Avădanei

● **martie, 1999:** Florin Florescu, Ștefan Corneanu, Gheorghe Amaicei, Dumitrița Vasilca.

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE: Ionel HOCIUNG – Președinte SLLICS Neamț, Gabriel PLOSCĂ – director general, Iosif COVASAN – director economic, Liviu Constantin RUSU, Gabriela GRIGORE.

CONSILIUL DE REDACȚIE: *Mircea ZAHARIA* – redactor-șef (zahariamircea@gmail.com), *Gianina BURUIANĂ* – redactor-șef adjunct (gianina_buruiana@yahoo.com), *Angelina BEGU* – redactor-șef adjunct (Chișinău) (angelinabegu@gmail.com), *Violeta MOȘU, Mihai FLOROAIA, Ramona-Mihaela ROȘU, Elena-Roxana IRINA* (CCD Neamț), *Luminița FELEA* – secretară, *Dorian RADU* – DTP, *Dorin DAVIDEANU* – editor online.

ISSN - 1582-3121

Redacția și administrația:
str. Petru Rareș nr. 24,
Piatra-Neamț.
Tel/fax:
0233.22.53.32

revista.apostolul@yahoo.com
slineamt@yahoo.com